Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5281 14/27 ՅՈՒՆԻՍ 190 ՇԱԲԱԹ 2 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5281

درعلیه‌ده غلطه‌ده ❖ آره‌وه‌لق ❖ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ա՞Տ Է ԴԱՐՄԱՆԸ

Արդարեւ Քրիստոնէական Եկեղեցին իր սկզբնաւորութենէն ի վեր բնական օրէնքի մը հետեւանքով, սնուցած է իր մէջը կրօնական սքեմի տակ ծպտող մակաբոյծ պաշտօնեաներ, որոնք մեքենական ծիսակատարութեանց զուգորդած են արտաքնայարդար բարեպաշտութիւն մը։ Այս իսկ պատճառով՝ անխուսափելի պէտքը զգացուած է, ամէն դարերու մէջ, մաքուր անձնդիր հոգիներու, որոնք իրենց վրայ մարմնացնելով ճշմարիտ կրօնքի մը անսուտ սկզբունքները, եւ վառ գործունէութեամբ թարգմանելով իրենց անվկանդ համոզումները, հակազդեն ա՛յն հոսանքին որ առաջինները կը կապէ եսամոլ ու շահախնդիր կեանքի մը հետ։

Այս առթիւ Տիարպէքիրէն, յարգելի յօդուածագիր մը, քահանայութեան արդի վիճակին տխուր հանգամանքը պատկերացնելով, խորհուրդ կուտար իր քաղաքացիներուն, իբր դարման այս անել կացութեան, ընտրել ընծայացուներ եւ ղրկել Արմաշու Դպրեվանքը, նախապատրաստելու համար զանոնք քահանայական բարձր կոչումին։

Նախապատրաստութեան այդ շրջանին մօտէն ականատես ըլլալով, Դպրեվանքին մէջ անցուցած քառամեայ ուսանողութեանս միջոցին, սա՛ համոզումը գոյացուցի թէ աս չէ՛ բուն դարմանը՝ կղերական կանոնաւոր դասակարգին բարւոքմանը համար, վասն զի, որչափ որ կը յիշեմ, Ճանիկի կողմէն ասկէ 4–5 տարի առաջ, ընծայացուներ եկած էին հոն՝ Դպրեվանք, գոնէ բաւականաչափ հմտութիւն մը ամբարելու փափաքով, այդ կրթական արդիւնաւոր հաստատութեան մէջ, ա՛յն ասպարէզին համար որուն մէջ կը բաղձային թեւակոխել եռանդագին։ Վարժարանի վերատեսչութեան կարգադրութեամբ՝ բարձրագոյն կարգի ուսանողներէս ոմանք ստանձնած էինք անոնց քանի մը ճիւղեր դասաւանդելու հոգը։ Ընծայացուները, ծննդավայրիս դրկից թեմի մը համայնքէն, սկսան սերտ յարաբերութիւններ մշակել հետս, որպէս թէ քաղաքակից ըլլայինք. ու օրին մէկը յայտնեցին ինծի թէ խնդիրք մը ունէին ընելիք. — հիմա պիտի ներեն անշուշտ զայն հրապարակելու անզգուշութեանս — իսկոյն պատրաստակամութիւն ցոյց տուի կատարել զայն, եթէ կարողութեանս սահմանին մէջ ըլլար։

«—Մենք հոս եկած ենք, ըսին վեց ամիս կենալու եւ ուսանելու նպատակով, սակայն կը խնդրենք որ մեզի աղերսագիր մը գրես՝ Սրբազանին տրուելու համար, որպէս զի Ն. Սրբազնութիւնը մեզ ժամանակ առաջ ձեռնադրէ ու մեր տեղերը ղրկէ։ Եղբայր, մենք բազմանդամ ընտանիքներու տէր ենք, որոնք կը կարօտին մեր աշխատութեան արդիւնքին. հաւատա որ թէեւ հոս կ'աշխատինք, բայց մտքով կը փոխադրուինք միշտ մեր ծննդավայրը, մեր ընտանիքներու նկատմամբ մտատանջութեամբ գրաւուած։»

Պէտք է յիշել որ գրեթէ բնաւ չարդիւնաւորուեցան անոնց համար թափուած ճիգերը։ Անոնց խնդիրքը, որ իսկական պէտքէ մը թելադրուած էր, հարազատօրէն կը ցոլացնէ այն անպատեհութիւնները, որոնք կը ծագին անվրէպ, ամուսնացեալ մարդիկ, ուսման տաժանական պայքարով մը օժտելու համար, քաղաքէ մը ուրիշ քաղաք տեղափոխելու սխալ դրութենէն։ Զգէ՛ որ արդէն Դպրեվանքը ամուսնացեալ չափահաս մարդիկ քահանայութեան կանխապատրաստելու յատուկ տրամադրութիւն մը չունի իր կանոնագրին կամ ծրագրին մէջ. հետեւաբար միւս աշակերտներուն հաւասար զոհողութեան առարկայ չի դարձներ այդպիսիները։ Ան առաւելն վեց ամսուան մէջ խիստ չնչին զարգացում մը տալէ ետք, կը ձեռնադրէ զանոնք, ու իրենց տեղերը կը վերադարձնէ։

Այդ դժուարութիւններուն առջեւ՝ գուցէ մտածեն ոմանք թէ ուրեմն պէտք է անամուսին երիտասարդներ ղրկել նոյն կրօնական բարձր հաստատութիւնը, ապագային քահանայանալու խոստումով։ Սակայն երիտասարդ մը ընթացաւարտ ըլլալէն յետոյ, մինչեւ որ ամուսնանայ եւ ի վիճակի ըլլայ քահանայ դառնալու, ո՛վ գիտէ ո՛րքան անակնկալներու պիտի հա՛նդիպի, ու զանազան ազդակներու տպաւորութեան տակ, չգիտցուիր որչա՛փ կրնան յեղաշրջուիլ իր երբեմնի հայեացքները՝ համաձայն կոչում մը ընդգրկելու գործին տեսակէտով։ Եթէ չեմ սխալիր, Դպրեվանքի հաստատութենէն ի վեր, աշխարհական շրջանաւարտներէն միայն մէկ հատը ընդունած է ցարդ քահանայական պաշտօնը։

Եթէ կը փափաքուի բարելաւել քահանայական արդի աննախանձելի վիճակը, թո՛ղ չյապաղի իւրաքանչիւր կեդրոնական քաղաք իր իսկ ծոցը բանալ ընծայարան մը, դպրոցին մօտիկ. վարժարանի ուսուցչական մարմինոյն վրայ թո՛ղ պարտք դնէ ստանձնել այս կամ այն ճիւղի դասախօսութիւնը ա՛յն ընծայացուներուն— ամուսնացեալ անտարակոյս—, զորս պիտի ընտրէ Առաջնորդարանի պաշտօնէութիւնը, ժողովրդային տրամադրութիւններն ալ չանտեսելով։ Այս պարագային մէջ հարկ կ'ըլլայ որ 1–3 տարի — ընծայարանի շրջանը — կամ անհատներ՝ իբր կնքահայր, կամ եկեղեցիին սնտուկը մատակարարէ ա՛յն բաւարար գումարը, որուն պէտք ունին ընծայացուներուն ընտանիքները, օրը օրին ապրելու համար, ու այսպէսով պահ մը զերծ կացուցանել զանոնք հացի խնդրոյն ջլատող մտահոգութիւններէն։

Եթէ կարելի չըլլայ եկեղեցիի սնտուկէն կամ անհատական ընծայաբերութիւններէ գումար մը տրամադրել ընծայացուներու նիւթական ապրուստին համար, յանձնարարելի միջոց մըն է նաեւ ուրիշ քահանայի մը յանձնել առժամաբար հոգեւոր խնամքը ծուխերուն այն վախճանեալ քահանային, որուն պիտի յաջորդէ ընծայարանի աշակերտող այս կամ այն ընծայացուն, գոյացած հասոյթէն բաժին մը հանելով աշխատող քահանային, մնացեալը վերապահել ընծայացուին ընտանեկան անհրաժեշտ պէտքերուն։

Նկատելով որ գաւառացիներու մէջ առհասարակ քահանայի մը վախճանումէն ետք է որ նորի մը ընտրութեան վրայ կը խորհուի, մեր մասին, այս երկրորդ միջոցը ամէնէն դիւրինն է եւ հետեւաբար՝ վճռականը։ — Ահա միակ դարմանը, զոր կը ներկայացնենք ձեռնհասներու մտադրութեանը։

Թոքատ ՄԻՍԱՔ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԱՆՄԵՂ ԿԱՏԱԿ

(ՌՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՑ)

Եթէ կայ խնդութիւնների մէջ մեծ բաւականութիւն, անհուն զուարճութիւն զգացող մէկը, — դա ուսանողն է։ Նամանաւանդ կը շեշտեմ չքաւոր ուսանողը, որ ամէն դարդ ու հոգս մոռանում է, երբ դուրս է գալիս փողոց եւ հանդիպում իր վիճակակից ընկերին։ Իսկոյն մի սրամտութիւն, չարաճճիութիւն պատրաստ է։ Եւ ամենեւին չպէտք է կարծել, թէ ամէն մի խնդութիւն որ կատարում է այդ վայրկեանին՝ նախապէս մտածուած է. ուսանողի հնարագէտ ուղեղը նախագծելու պէտք չունի. ամէն բան նրա համար վայրկենական է, անցողակի,—եւ զուարճութիւն, եւ վիշտ եւ թախիծ, եւ սէր։ Եւ գուցէ այս անհոգ վերաբերմունքն է պատճառ, որ ուսանողը ամէն գործերի միջից յաջողակ է դուրս գալիս։ Միշտ ներկան է նրա համար պատկերալից, իսկ յառաջիկայի վերաբերմամբ անփոյթ է։ Այս էլ աւելացնեմ, որ ուսանողի ամենամեծ հոգը դրամն է։ Այսօր դրամ ունի, իրան ամենաերջանիկը կը կարծէ եւ հոգ չէ թէ եօթ օրից յետոյ դարձեալ անկուտի է։

Այդ դասը շատ անգամ է կրկնել իր կեանքի մէջ եւ դառել է մի սովորական բան։

Մհրան եւ Թորգոմ, որ վերոյիշեալ անհոգ մահկանացուներից էին, դատապարտուած էին Եւրոպիոյ քաղաքներից մէկի համալսարանի նստարանները եւ փողոցների մէջ իրանց չունեցած կօշիկները մաշելու, կամ օրուայ մեծ մասը իրանց աղքատիկ սենեակների մէջ փակուած քնանալու... անօթութիւննին մոռանալու համար։

Դուրսը իրար հանդիպելուն պէս «բարեւ» «Աստուծու բարին» ի փոխարէն։

—Թորգոմ, փարայ առի՞ր... հարցն է ամենից առաջ տրւում, եւ որին իբրեւ պատասխան հետեւում է.

—Չէ՛, ջանըմ. է՛ն չունչանորդիք մեր դրութիւնը ե՞րբ կը հասկնան որ... խօսքը մեր ծնողին կամ խնամակալին կը վերաբերի։ Անցեալ օրը մի սուտ նամակ ուղղեցի բարերարիս թէ տասնուհինգ օրէ անկողնիս մէջ պառկած հիւանդ եմ, փարայ հասուցէք, թէ անօթի պիտի մեռնիմ։ Մինչեւ օրս պատասխան չկայ։ Սուտ էլ ես խօսում, չեն հաւատում. այդ անպիտանները, կարծում են թէ, մենք այստեղ եղ ու մեղրի մէջ ենք ապրում։ Ա՛խ վերջացնեմ բժշկութիւնս, ես նրանց ամենի հէրը կ'անիծեմ... Ամսական 120 ֆր., ուղարկելով կարծում են, թէ շատ մեծ բան են անում։ Եղբա՛յր, որ մէկ դարդ հոգաս այդ չնչին փողով։ Այսչափ պարզ հաշիւը չեն հասկնում։ Ամենահամեստ ճաշը ամսական 65 ֆրանք, սենեակիդ վարձ 25 ֆր., լուացարարիդ 5 ֆր., համալսարանի վճար 20 ֆր. — ընդամենը 115 ֆր. այն տեղ կը մնայ 5 ֆր. հետեւեալ ծախքերի համար. թուղթ գրիչ, մելան, գրքեր, վարսավիրայ. կօշիկդ ծակեց, պէտք է կարկատելու տալ, գլխարկ չունիս, բայց հագուստի մասին երբեք չմտածես, կարող ես մերկ էլ հոն գալ... Եւ այնուհետեւ միշտ անկուտի։ Պարտքերդ ամէն-ամիս խողի ձագերու պէս կ'աճին։ Փողոցներ կան, որտեղ դատապարտուած ես ոտք չկոխել, վախենալով, որ պարտատէրդ դուրս կ'ելլէ։ Անիծեա՛լ ըլլայ այս տեսակ կեանքը...

Մհրան, որ այս սովորական գանգատները շատ անգամ լսած էր, գրեթէ մտիկ չարաւ ընկերոջ ասածներին, այլ շուրջը անց ու դարձ անող աղջիկները կը դիտէր։

—Փիլիսոփայութիւններդ մէկդի, սա աղջիկը տես, Թորգոմ ի՛նչ հիանալի պատառ է։ Սքանչելի՜ մարմին...

—Օ՜ֆ... էն ի՛նչ արարած է, մա՛րիկ. Բալէ, ծօ՛ ետեւէն հասնինք... անմիջապէս մոռացաւ Թորգոմ իր ճառը եւ իր հոգսերը։

Մինչդեռ քայլերը անզգալապէս աղջկան ետեւէն կը վազէին, Մհրանի կայտառ բնաւորութիւնը չարաճճիութեան նոր աղբիւր կը փնտռէր։ Արդէն գտած էր։ Ֆիլիքս Բոտէն յայտնի վաճառատան առաջից անցնելու ժամանակ, այնտեղ շարուած բազմաթիւ ալքոլի շշերից մէկը նրա ըղտէնկոթի տակը դրաւ։ Մինչեւ հասարակաց զբօսավայրը հասել էին, որ Մհրան դարձաւ Թորգոմին թէ ալքոլի պէտք չո՞ւնի... Թորգոմ զարմացաւ այս անտեղի հարցի վրայ, բայց երբ իրաւ տեսաւ ալքոլի շիշը... բացագանչեց.

—Վա՛յ, չունչանորդի, ո՞րտեղից ձեռք ձգեցիր այդ շիշը։

—Ֆիլիքս Բոտէնը. ուղիղ ըլլայ։ Քի՞չ ես տեսել այնտեղ շարուած շիշերը։ Մէկ հատը թռցրի։

—Բայց գիտե՞ս, որ դրա համար 50 ֆրանք տուգանք եւ 15 օր բանտ կայ... եթէ բռնէին։

—Հոգ չէ, հիմակ, որ չեմ բռնուել։

Մինչդեռ այսպէս խօսակցելով եւ մերթ բարձր ծիծաղելով կ'անցնէին, իրանք էլ զարմացած իրանց գլխուն պատահածի վրայ՝ պատահեցան իրանց մէկ ընկերոջը, որ հեռուից նկատելով սրանց տարօրինակ ուրախ տրամադրութիւնը, կարծել էր թէ անպատճառ փարա առած կ'ըլլան կամ գտած։ Երբ դէպքը խնդութեամբ նրան պատմեցին, վերջինս շատ աղաչեց, թախանձեց, որ շիշը իրան տան, որովհետեւ ալքոլի սաստիկ պէտք ունի, իսկ դրամի նշոյլ անգամ չկայ։ Այս քանի օր է բժշկի պատուէրով պէտք է ձու խաշէ ուտէ, բայց դրամի եւ ալքոլի պակասութեան պատճառով չէ կարողացել այդ պատուէրը կատարել։ Եթէ չմերժեն, խոստանում է դրամ առնելուն պէս նրանց մէկմէկ սուրճ հրամցնել։

Վարձատրութեան մասին խօսելը ուսանողների մէջ ամօթ է. Նրա խնդիրը անմիջապէս կատարուեցաւ։

Միւս ուսանողը գոհ սրտով ընդունեց շիշը եւ վերադարձաւ տուն, անչափ ուրախացած։ Անմիջապէս ամէն բան պատրաստեց, ալքոլի լամբարը լցուց, լուցկին վառեց, բայց լամբարին մօտեցնելուն պէս, մի փսսոց եւ լուցկի՛ն հանգաւ։ Առաջի դէպքը անուշադրաւ անցաւ, երկրորդ անգամ կրկնեց նոյն բանը... անյաջող. երրորդ, չորրորդ անգամ... դարձեալ նոյն երեւոյթը տեղի ունեցաւ։ Ենթադրելով, թէ ամանը մաքուր չէ եղած կամ պատրոյգը լաւ չէ, մաքրում, ուղղում եւ նորից լցնում է։ Երբ վերսկսում է լուցկու գործողութիւնը, հետեւանքը նոյնն է, զարմանքը մեծ։

—Տէր Աստուած, մտածում է, ի՛նչ պէտք է ըլլայ սրա գաղտնիքը։ Գուցէ սա ուրիշ ալքոլ է եւ ոչ թէ այրելու, Ֆիլիքս-Բոտէն վաճառատունը յայտնի է իր ազնիւ տեսակի ապրանքներով, միթէ այստեղ խարդախելու տեղիք պիտի տա՞յ։

Փորձում է հոտ քաշել, ալքոլի հոտ չկայ։ Լեզուին է մօտեցնում համը ճաշակելու... Ջրի համ ունի։ Վերջապէս գլխի է ընկնում, որ դա իսկապէս ջուր է եւ ոչ ալքոլ եւ այն ամէն շիշերը, որ իրանք ամէն օր տեսնում են Ֆիլիքս-Բոտէնի առաջ շարուած, ոչ այլ ինչ են, միթէ ոչ մաքուր ջուր, որ իբր ալքոլ ի ցոյց է դրուած, որ գնորդները հասկանան թէ իրեն մօտ ալքոլ կայ։ Ի հարկէ վաճառատունը խելացի կերպով նախատեսելով, որ նման դէպքեր կարող են պատահել, որով իրենց շահին մնաս պիտի գայ, աւելի լաւ է համարել, շիշերու մէջ ջուր լցնել, քան թէ ալքոլ։

Յուսախաբութի՜ւն...

Հետեւեալ օրը երբ նոյն ուսանողները իրար հանդիպեցան, այս հրաշքը նոր ծիծաղի նիւթ մատակարարեց նրանց։

—Եւ այս մէկ շիշ ջրի համա՞ր էր, որ 50 ֆրանք տուգանքի եւ մի քանի օր էլ բանտարգելութեան պիտի դատապարտուէի, եթէ բռնուելու դժբաղդութիւնն ունենայի, կրկնում էր. Մհրան ամէն անգամ, երբ յիշեալ դէպքը պատկերացնում էր։

—50 ֆրա՛նք... սոսկալի՛ բան... 50 օր բանտարգելութիւնը աւելի գերադասելի է հեգնում էին ընկերները։

—Այս երկրորդ նման փորձանքն է, որ գլխուս պատահեց, բայց բարեբախտաբար ազատուեցի։ Անցեալ օր, Պերուի պարտէզի միջով անցած ժամանակս, ծառերի վրայ խոշոր ծաղիկներ աչքս գրաւեցին, մէկ հատ փրցուցի, մտածելով թէ այս սիրունիկ արարածներէն մէկին կ'ընծայեմ՝ սիրտը կ'ուրախանայ։ Հանգիստ սրտով ճամբաս կ'երթայի, երբ պատահեցայ մեր ծանօթ ոստիկանին։ Տեսնելուն պէս ապշեց, թէ մեծ բարեբախտութիւն է, որ չեն նկատել, եթէ ոչ 50 ֆր. տուգանք եւ 14 օր բանտարգելութիւն կար։ Սիրտս դող ելաւ, բայց յետոյ մտածեցի, թէ բռնուելու դէպքում կը խնդրէի, որ ինձ մէկ ամիս աւելի բանտարկեն, միայն թէ ինձանից մէկ սու չպահանջեն. որովհետեւ առաջի դէպքում ինձ մեծ վարձք արած կ'ըլլային, ազատելով ճաշարան եւ սենեակի ծախքից, իսկ երկրորդ դէպքում մեծ պատիժ տուած, որովհետեւ չունեցածս պէտք է ձեռքիցս առնէին։

Այսպէս, ինչ որ ուրիշների համար պատիժ է ու զրկանք, չքաւոր ուսանողի համար այն վարձք է ու բարիք։

Մոնբէլիէ Մ. Զ.

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ

Միջավայրին բերումով՝ քանի մը օտար լեզուներ սորվելու պէտքը հետզհետէ զգալի կը դառնայ։ Ասոնցմէ ամենէն կարեւորներն են Թուրքերէնը եւ Ֆրանսերէնը, որոնք հետզհետէ աւելի ընդարձակ ծաւալում կը գտնեն մեր եւ մեզ շրջապատող ազգերուն մէջ։ Ուրախալի է որ այս պարագան նկատողութեան առնուած է մեր վարժարաններուն մէջ, ուր կ'ուսուցուին այս երկու կարեւոր լեզուները։ Դժբախտաբար տակաւին պէտք եղած խնամքը չի տարուիր այդ մասին։

Արդարեւ մեր մէջ չեն պակսիր դիւրուսոյց մեթոտով պատրաստուած դասագրքեր՝ որոնք այնչափ հազուագիւտ էին առաջ. սակայն ցաւ է մեզ ըսել թէ, իբր անկարեւոր ճիւղ մը, շատ մը գաւառային դպրոցներու մէջ անխնամ կը մշակուի, այսինքն կը գոհանան ամբողջ շաբթուան մէջ մէկ կամ երկու ժամ յատկացնելով իւրաքանչիւր լեզուի դասաւանդման, շատ անգամ ալ անփորձ ուսուցիչներու յանձնելով անոնց դասաւանդութիւնը։

Չարժէ՞ր միթէ շաբթուան երեսունվեց ժամերէն ութը զոհել Թուրքերէնի եւ Ֆրանսերէնի նման կարեւոր լեզուներու ուսուցման համար, ու քիչ մը աւելի խնամքի առարկայ ընել անոնց դասաւանդումը, աւելի գործնական անհատներ պատրաստելու համար։

Եօթը-ութը տարիներ ուսանելէ վերջ, մեր պատանիները կը մեկնին դպրոցէն՝ շրջանաւարտի փառաւոր վկայականով, առանց գիտնալու երկու տող Թուրքերէն եւ Ֆրանսերէն անսխալ խմբագրել։ Արդեօք ինչո՞ւ այս պարագան կը վրիպի հոգաբարձուներուն ուշադրութենէն։ Մեր պատանիներու ապագայ գործնական կեանքին մէջ մեծ դեր խաղացող նմանօրինակ խնդիրներ մինչեւ ե՞րբ անկարեւոր պիտի նկատուին արդեօք։

Պիտի փափաքէի որ Ուսումնական Խորհուրդը մասնաւոր ծրագիր մը պատրաստէր լեզուներու ուսուցման համար։ Սակայն անիկա այնչափ զբաղած է զինքը շրջապատող երրորդական ու չորրորդական կարեւորութիւն ունեցող խնդիրներով, որ ժամանակ չունի աչքերը քիչ մը գաւառները դարձնելու, ուր ապահովաբար կրթական գործը փայլուն վիճակ մը չունի։

Տրապիզոն Ե. Մ. Ճ.

ՀԻՆ ԲԱՂԴԱԳՈՒՇԱԿՆԵՐ

ԹՂԹԱՐԱՐ ՄԱՐՏՕՆ

Դ.

Քեռի Ցօլէի խօսքերը անհաշիւ տպաւորութիւն թողեր էին տիրացու Մարտոյի մտքին վրայ։ Ուղեղը պոռթկալու աստիճան լեցուած էր երեւակայութեամբ։

—Փառք քեզ Աստուա՛ծ, էս որքան շնորհք կայ Վեցհազարեակի մէջ. անոր համար Տէր Թորէն մէկ մութ կը փախցնէր ու քառսուն բանլիքի տակ կը պահէր զայն։ Ապուշ էր, ի՞նչ օգուտ, ես յորի՛ զ'Վեցհազարեակն չգողցայ. յորի՛. բայց բերածս ձեռագիրն ի՞նչ էր։

Ծոցէն հանեց, պչաց. պչաց վրան. գոցեց ու ծոցը դրաւ։ Թէ բան մը հասկնայ, քեռի Ցօլէն է ըսաւ, ու ելաւ մօտը գնաց։ Ղարիպ մարդ չկար տունը։ Քեռին՝ ինքն՝ աղջիկը եւ կինն էին։ Քեռին նստած էր թօնիրին վրայ, ոտքերը կախած, ու ձեռագիրք մը առջեւը դրուկ՝ կը կարդար։ Անոր ալ հետաքրքրութիւնը նոր էր զարթեր կարծես, ըրած պատմութիւնը գրգռեր էր իր միտքն ալ. կը մեղադրէր, կը մեղադրէր զինքը մտովի, թէ ինչո՞ւ թուղթ ու քըլըմի չէր տուած ինքզինքը. հիմա երջանիկ մէկը պիտի ըլլար, ու աշխարհ մը երնեկ պիտի տային իրեն։ Ռամ արկանելոյ գիրքը ձեռքն էր, երբոր Մարտօն ներս մտաւ, եւ անմիջապէս քեռիին քով նստեցաւ թօնիրին շուրթը։

—Աղէկ եկար, ձագուկս, քու աչքն սուր է, Աստուծով միտքդ էլ սուր եղնի. ախր մենք զրկուկ մանցինք էտ մեծ շնորհքից. դու աչք-բաց եղիր, որ բան մը սովրիս։

—Քեռի, չէ որ սովրեցնող չկայ. ով որ էտ շնորհքն ունենայ, է՛լ ուրիշի չը սովրեցներ. կ'ըսէ թէ, երդուեկ ենք, մարդու պիտի չըսուի...

—Սուտ կ'ըսեն, արդէն չեն ուզեր որ իրենց հացը ուրիշի ձեռք անցնի։

—Քեռի՛, ի՛նչ գիրք է ձեռքդ։

—Ռամլի գիրքն է, չա՛տ խորթին է, էտոր հիսապ-քիթապը մոռցեր եմ. մեծ հունար կայ, բայց մարիֆէքը գիտցողին է։

Մարտօն առաւ, բացեց, պչաց, երեսներ կային որ գիծերով, կէտերով լեցուն էին. ամենեւին բան մը չհասկցաւ, ու յուսահատ քեռիին յանձնեց։

—Իմ գիրքս հեղ մըն էլ, աղէկ է. կը կարդացուի. մարդ՝ քիչ շատ բան մը կը հասկնայ, իսկ քումը՝ մեղայ խօսքիս սատանաները մինակ կրնան կարդալ։

—Ի՞նչ գիրք է, ո՞ւր է։

—Ահա՛ ըսաւ, ու ծոցէն հանելով տըւաւ քեռիին։

Վերջինը աչքէ անցուց, թուղթերը դարձուց, ու ժպտալից բացագանչեց.

—Օ՜, Մարտօ, չըսես, աղէկ գիրք մը ունիս, էտոր անունը բղուրլապ է, թուղթ ու թլիսմի պիրինճի գիրք մը, բայց ուստի՞ ձեռքդ ինկաւ. չեղնի՞ Տէր Թորէից գողցեր ես, եթէ այնպէս եղնի, Տէր Թորէն վաղ չկենար քեզմէ։

—Թող ես հասկնայի, Տէր Թորէն բան չունէր՝ թող հոգին հանէր։

—Ըստուռլա՛պ, ղաւակս, ատոր լեզուէն հասկցող շատ քիչ կայ, զԱստուած չխաբենք, ես չեմ հասկնար, բայց բանալի ունիս։

—Է՛, բանլիքը ո՞ւր է, չե՞ս գիտեր։

—Բանլիքը երկու տեղով կը գտնուի՝ մէկն ի յանապատ Գէորգ վարդապետի մօտ, միւսն էլ Իւչ Քիլիսէի վանք՝ տիրացուին մօտ։

—Ինծի խրատ մը տուր, ինչպէս ընեմ, որ սորվիմ։

—Գնա՛ յանապատ կամ Իւչքիլիսէ, ի՛նչ կայ, գոտով կարճ ես, ես քու տարիքդ մէջ՝ հինգ սար մէկ կը չեքայի, օ՜ֆ, չէի քաշեր, ամէն հեղ գետը չիլեր ու կանճիկ բերեր։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (88)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Թ.

Տախտակամածին վրայ արագ ոտնաձայն մը լսուեցաւ, խեղդուկ ձայներու չչուկի մը հետ. դուռը բացուեցաւ, ու Ժան Օկաննը ընկերակցութեամբ Պ. Մուլէնի, ներս մտաւ։ Երիտասարդ բժիշկը, անձկութենէ կծկուած դէմքով մը, մօտեցաւ Բրիսթեանի, անոր ձեռքը բռնեց, առանց բարեւելու Ժընըվիէվը։ Տնօրէնը դուրս ելած էր։ Երեքն ալ առանձին մնացած էին հիմա, ու ազատ՝ ամէն բան խօսելու։

—Ինչ պատահեցաւ, հարցուց բժիշկը։ Հաւանական չէ որ սա խեղճ Թարտը սարքած ըլլայ այս տխմար չուայտութիւնը։ Ի՜նչ դիպուածով հոս գտնուած է, մասնակցելու համար այդ արբեցութեան։ Ինչպէս եղաւ այս բանը։

Բրիսթեան շարժում մը ըրաւ։ Չափազանց յստակամիտ ըլլալով զինովութեան առնեն, բժիշկին խօսքերը չէին վրիպած անոր ուշադրութենէն։

—Ե՛ս եմ այս ամենուն պատճառը, ըսաւ Բրիսթեան խուլ եւ նուաղուն ձայնով մը։ Թարտ չէր ուզեր արբենալ... բռնադատեցի զայն որ խմէ...

—Բայց ինչո՞ւ համար, Աստուած իմ։ Ի՞նչ կը նշանակէ այս յանկարծական կատաղութիւնը, գոչեց Ժընըվիէվ, սեղանին վրայ գտնուած դատարկ շիշերը ցոյց տալով։ Շամբշութեան տագնա՞պ մըն է միթէ։

Մանկամարդ կինը յուսահատօրէն գալարեց ձեռքերը։

—Կ'աղաչեմ, հանդարտեցէք, թախանձեց Ժան Օկանը. մի յանդիմանէք զայն եւ թո՛ղ տուէք որ ինք բացատրէ...

—Օ՜հ, կրնամ յանդիմանանքներ լսել... երբեք չպիտի կրնան պէտք եղածին չափ բուռն յանդիմանութիւններ ուղղել ինծի... բնաւ արդարացում չունիմ...

Լեզուն թոթով, բայց ուղեղը անեղծ, իմացականութիւնը արթնցած էր Բրիսթեանի թմբած մարմնոյն մէջ, որ կատարեալ անկեղծութեամբ կը խօսէր։ Տոքթ. Օկանը նախազգացում ունեցաւ թէ այս յայտնութիւնները զորս Բրիսթեան պիտի ընէր, կնոջը կողմէ եղած պահանջումին վրայ, կրնային ծանրացնել կացութիւնը։ Ուզեց ժամանակ տալ Բրիսթեանի, որպէս զի ինքզինքը գտնէ. որոշեց Ժընըվիէվի խնայել աւելի դառն վիշտ մը։ Բայց Բրիսթեանի գինովութիւնը անոնցմէ էր որ հնազանդիլ չեն գիտեր ու իրենց քմայքներուն մէջ կը յամառին։ Անիկա որոշած էր խոստովանիլ իր յանցանքը։ Ո՛չ մէկ բան զայն կրնար ետ դարձնել իր ճամբէն։ Հէգ յամառութեամբ մը, իբր մտածումին կը հետեւէր։ Հոգը չէր թէ ի՛նչ արդիւնքներ կրնային առաջ գալ իր յայտնութիւններէն։ Ամէն ինչ պոռթկալու պէտք մը կը զգար։ Այդ բանը արդիլելու համար, հարկ պիտի ըլլար սպաննել զայն։ Բրիսթեան ինքնամփոփ լռութեամբ մը յարեց.

—Լսեցէք, տոքթէօր։ Պէտք է որ Ժընըվիէվ գիտնայ եղածը... Ո՛չ թէ խեղճ Թարտը, այլ ես գաղափար յղացայ հոս մտնելու... Պ. Մուլէն է որ մեզի խօսեցաւ ըմպելիներուն վրայ... Տամմարիէն կու գայինք... Շթէնկէլներու քովէն...

Զուարթութեան տագնապ մը ունեցաւ, որ կծկեց Բրիսթեանի շրթունքները։ Բայց իր նայուածքը ցաւագին ու թախծոտ էր միշտ։

—Շթէնկէլնե՛րը մի... Այդ մարդոցմէ զգուշացէ՛ք։ Իրենց երեւցածին պէս չեն ներքնապէս։ Կամսը անմիտ մըն է որ իբր իր ամուսինը կը ներկայացնէ բարի ծաղիկ կին մը... իսկոյն ճանչցայ զայն, երբ առաջին անգամ անտառին մէջ հանդիպեցայ անոր... նաեւ Թամպլէն... բան մը չըսաւ անիկա, ո՛չ ալ հայրս ու ես... Ա՛հ, անոնք գիտէին թէ ո՛վ էր այդ կինը... բայց ամէնքն ալ կը վախնային անկէ... Միայն ես չեմ վախնար...

Բրիսթեան կուրծքին վրայ ծռեց գլուխը, ու յուսահատութեան տագնապի մը մատնուած, հեծեծագին արտասուեց.

—Վայրա՛գ լրբուհի մըն է անիկա։ Ա՛հ, թշուառական։ Ի՜նչ չարիք պատճառած չէ ինծի։ Ու տակաւին ի՜նչ չարիք հասցնել չուզեր. ինծի համար է որ այս կողմերը եկած է։ Օ՛հ, շատ լաւ գիտեմ այդպէս ըլլալը։

Ձայնը նուաղեցաւ ու Բրիսթեան լռիկ կ'արտասուէր Ժընըվիէվի ու Ժան Օկանի առջեւ, որոնք անշարժ ու շուարած էին Բրիսթեանի կողմէ տրուած բացատրութիւններուն հանդէպ. անոնք կը սկսէին ընդնշմարել այն տռամը՝ որուն ցաւագին դրուագներէն մէկը միայն կը ներկայացնէր այդ միջադէպը։

—Հանդարտեցէք, ըսաւ բժիշկը։ Խմեցէ՛ք սա։

Տոքթ. Օկանը գաւաթ մը կ'երկարէր, որուն մէջ շաքար հալեցուցած էր։

Բրիսթեան ուժգնօրէն հրեց զայն։

—Բան մը չեմ խմեր։ Հանգիստ ձգեցէք զիս։ Ա՛հ, ինչ որ ըմպելի է, նոյն իսկ ջուրը նողկանք կ'ազդէ ինծի... Ականջ դրէք ըսածիս... կոմսուհին... որուն հետ ամուսնանալ կ'ուզէ Շթէնկէլ, նոյն ինքն Էթիէննէթն է... այո՛, համբաւաւոր Էթիէննէթ Տհարիէլը... որ ինծի չներեց, լքած ըլլալուս համար զինքը... օ՛հ, միտքէս անցնելու էր թէ պիտի փորձէր վրէժ լուծել... Այնքա՛ն թոյն կը պարունակէ իր մէջ։ Իմ ճանչցած արարածներուս մէջ ամենէն չարն է... օրին մէկը տեսայ որ իր ունեցած փոքրիկ սեւ շունը կը սպաննէր, հնազանդած չըլլալուն համար իրեն... կռնակէն բռնեց սապէս ու պատուհանէն վար նետեց զայն... երկրորդ յարկէն... կենդանիին գլուխը ջախջախուեցաւ սալայատակին վրայ... խե՜ղճ սեւ փոքրիկ շունը... կին մը որ կը սպաննէ անմեղ անասուն մը, որովհետեւ չէ հասկցած իր տուած հրամանը կամ չէ գործադրած մէկ քմահաճոյքը... Օ՛հ, հրէշ մըն է ան...

(Շարունակելի)

—Ճամբլիներ չեմ գիտեր, խելի ղուրպած չեմ եղած, դու գիտես, ախըր, ու տկլօղուկ եմ, հալաւ էլ չունիմ։

—Ճամբախնները դիւրին է, մարդ հարցնելով աչխըրքէն կ'ելլէ, մնանց որ՝ քու պակսութիւնդ կը հոգեն, բայց դուն ու քու կանանչ արեւդ եղնի, երբ որ սովրիս, քեռիդ չմոռնաս։

Մարտօն երդումներով՝ ապահովցուց զայն։

Նոյն միջոցին տնէն ներս մտաւ Մարտոյի մեծ եղբայրը, բայց խիստ հերստուն ու հանդստուր Մարտօն հոն տեսնելով թէեւ ուրախացաւ, որովհետեւ Տ. Թորէէի տունը երթալէն ի վեր չէր տեսած զայն, բայց չկրցաւ զսպել իր բարկութիւնն ալ, ըսելով.

—Տղայ, էտ ինչ սատանկութիւնն ես ըրեր, Տէր Թորէէի տնէն գիրք ես գողցեր, ու հիմիկ, մուրի-մուրի գեղէ կը փնտռէ, ու պատմեց անոր սպառնալիքները, անէծքները, նզովքները...

Քեռին հանդարտեցուց Մարտոյի մեծ եղբայրը, եւ ականջին քանի մը քափսոցներ ընելով՝ ճամբեցուց, որպէս զի երթայ Տէր Թորէէն զղաղեցնէ, մինչեւ որ ինք Մարտօն ճամբու դնէ։ Արդէն էլ ճար չկար, պէտք էր որ Մարտօն չուէր ի յանապատ։ Քեռին ու քոյրը շատոնց կ'երազէին, որ Մարտօն Թղթարար ըլլալով զիրենք երջանիկ պիտի ընէր։

Շուտով դրստեց Մարտոյի համար գուլպայ, տրեխ, հնմաչ-հալաւներ, հացեղէն, ճանպրուկը կապեց ու Մարտոյի ճակատը համբուրելով տունէն դուրս հանեց։—Աստուած քեզի օգնական, զաւակս. կանչէ զինքը ու ինկիր ճամբայ։ Մարտօն մեկնեցաւ։

Յունվարի 25րդ օրն էր։ Յունվարները ցուրտ կ'ըլլան, ինչպէս յուլիսներն ալ տօթագին են։ Տարին ցուրտ էր ու յունվարը ցրտագոյն։ Այնպէս որ թուքը օդին մէջ կը սառէր։ Ու մշուշամած թանձր օդ մը նստած էր ձիւնափայլ Սիփանայ գիրկը ծրարուկ լիճ-ծովակին վրայ, որուն փրփուր ալիքները իրարու վրայ հեծած, անդադրում կը մաղուէին ու կը ծեծկուէին, անվերջ յուզումը մը հանելով մէկ եզերքէն միւսը, տատանելով ու տարուբերուելով հիւսիսէն փչող կատաղի քամիէն։ Ծովակը վերէն վար յուզուած երթալով կը խռովէր։ Նաւ, նաւակներ, ամէնքն ալ փախեր, ապաստաներ էին նաւահանգիստները։ Նաւ մը կար սակայն՝ պզտիկ նաւ մը՝ երերեալ, պատանեալ՝ իսկի հանգիստ չունէր, ալիքները՝ մէկը միւսին վրայ կը ձգէին զայն՝ օղակ-օղակ կը տարուբերէին։ Առագաստանաւ մըն էր հին ու ողորմելի, զարհուրած ու զրորած անողոք, անհանդարտ ալիքներէն։ Հանդ մը կը քշուէր, կը քշուէր, կը մօտիկնենար ափերուն՝ հանդ մըն ալ ետ, ետ դէպի ծովը կը դառնար։ Ծովն՝ անգութ անզգայ, հովն անսիրտ անօպայ, կարծես կը զուարճանային հէգ էտ խաղալիկով։ Կէսօրը կը մօտիկնար, ու ծովը կը գոռար։ Ծովակներ կան, որ ովկիանոսէ աւելի ալէկոծիկ են. այս կարգէն էր Սիփանայ լիճն ալ, երբ անգամ մը կատղէր, փրփրար, է՛լ դադրելիք չունէր։ Այո՛, կէսօրը կը մօտիկնար ու նաւը կ'երերար, երբեմն առագաստով, երբեմն անառագաստ։ Վեր ամբարտակ, վար անյատակ, ի՛նչ անէր նաւակն յուսահատ...։

Հարիւրերորդ, թէ երկու հարիւրերորդ անգամն էր, որ նաւը ընկղմելու վտանգին կ'ենթարկուէր, ու նաւորդները կ'արձակէին իրենց յուսահատ աղաղակները, որոնք՝ սակայն երթալով կը նուաղէին, ինչպէս կը նուաղէր փրկութեան յոյսն ալ։ Ալիքներ զայն դէպ արեւմուտք դարձուցին, երեւցան ալէկոծ տախտակները ու վշտակոծ հոգիները՝ երկուքը, ծեր, չորս միջահասակ ու եօթերորդը պատանի մը, որու թօշնած թշերուն վրայ կ'երեւէին պղտոր առուակները կայլակ, կայլակ արցունքներու, երկու ձեռքերը խաչաձեւ պալուլած ձողի մը՝ ծունկերու վրայ, բարձրաչոք կը մնար, մինչ ալիքները կը շարունակէին ցանել անոնց վրայ իրենց աղի, լեղի ցօղուկները։ Ջուրի, ցուրտի ու սովու մի մէջ անհարեկ, երեք օրէ ի վեր եղան վաստակ անոնց բերանը չէր մտած։ Արդէն ճմլուած ստամոքսները չէին կրնար բան մը ընդունել ու մարսել։ Ստամոքսներու դերն էր փոխել ու պարպել։

Ընկճուած ալէկոծութենէ, ուժասպառ անօթութենէ, ծովամոյն դերեզմանի դրան վրայ էին եւ անոր կ'աչքէին վայրկենէ վայրկեան։ Նկարագրել՝ ալէկոծ քամինի վիճակը՝ մեր գործը չէ. կատարելապէս ըմբռնելու համար այդ դառն ճգնաժամի արհաւիրքը, պէտք էր ներկայ ըլլալ եւ աչօք բացօք դիտել։ Խորտակումի վտանգին ներքեւ հալածուող նաւակը ո՛չ եւս էր տնակ կամ լաստակ ապաստանի, ապահովութեան. անոր խարխուլ, դիւրափշուր կազմուածքը տեղի կուտար բնութեան քայքայող, պատառող ճանկերու ուժին ու մարդ էակը, հէգ էակը, մարած, մոլորած, թեւաթափ հիւլէի մը պէս կը սկսէր դիտել քայքայումը ու չնչումը իր իմացական եւ ջղային կազմութեան, զոր սակայն բնութիւնը կերտած, կարկտնացուց դրած էր իր մէջը. բայց նոյն պահուն, երբոր ամէն յոյս, ամէն կորով սկսած էր ցնդիլ ու ցամքիլ տառապած նաւորդներէ՝ պայծառ լոյս մը կը փղփղար երկնակամարի կեդրոնէն, բնութիւնը կամ թերեւս վեցհազարեակի հրեշտակները օգնութեան կը հասնէին անոնց, ու պատանեակը՝ որ կարծես՝ հանգ մը յառաջ կը պատրաստուէր հոգեվարքումի, հիմա կ'ոգեւորէր, կը սրտապնդուէր ու անպատմելի ջերմեռանդութեամբ՝ որուն խառնուած էր յուսահատական հոգեցունց աղերսն ու մրրմունջը՝ կը կարդար կամ կ'երգէր «Բարեբանեալ»ը Օրհնաբան Նարեկացիին, լիճ ծովակին վրայ՝ անոր կղզիներուն մէջ, ափերու, ափափաներու վրայ աստուածային ա'յնքան հոգեհմայ քնարը նուագող Աստուածախօսիկ վարդապետին, եւ որու ոգին՝ ալիքէ ալիք կուգար, կուգար կը հասնէր աղօթող պատանեկին ու պաղատող նաւորդներուն, որոնք սովոր էին՝ այս տեսակ ալեմարտի դէմել, իրենց պաշտելի ու հարեւան սուրբին պաշտպանութեան։ Ամէնքն ալ միաձայն ու միաբան կը կանչէին Նարեկայ Վանուց Աստուածասէր վանահայրը՝ հսկող, աղերսող Սուրբ Գրիգորը՝ «Ի խորոց սրտից խօսքն ընդ Աստուծոյ»։

—Կեարդա՛, կեարդա Տիրացու Մարտօ, անահուն Աստուածին հասնի՛ քու ձէնիկդ, մեք մեղաւոր ենք, անարժան ենք, կեարդա՛, կը գոչէին՝ անպատում վշտակրութեամբ...

Այո՛, երկինքը պայծառ լոյս մը կար, եւ ծովուն Աստուածը ալիքներու վրայէն իր ողորմութեան ձեռքը պարզած ու չարժած էր երերեալ նաւակին։ Ահա արեւմուտքի հով մը ուռեցուց առագաստը. ուժգնութեամբ եւ արագաբար քշելով զայն ուղղակի դէպ Լիմ անապատը, ալ կ'երթար, կը սուրար, կը թռչէր նաւակը, կը թռչէր ալիքներու վրայէն, կարծես երկինքէն կախուած չուանով մը միշտ անսուզելի մնալով։ Ու գնաց, գնաց նաւակը. չատ չէ, քանի մը ժամէն Լիմի անապատին գիրկը, ու պարանը կապուեցաւ ապաստանի քարաժայռին, որ կը հանգչէր վանքի խաչազարդ գմբէթի հովանիկին ներքեւ։ Քանի մը վայրկեանէն՝ անապատականները կը հասնէին եւ ալէկոծ ոգիները թմրած ու տարտաղնած՝ կը փոխադրուէին տաքուկ խուցի մը մէջ. ազատուեր էին։

Շաբաթ մը մանցին հոն, ու դեռ չաբաթ մը քիչ էր որ անապատականները լուրջ կազդուրանք մը քաշէին։ Օրհնեալ ըլլան երկիւղած անապատականներ, որ այդպիսի պարագաներու մէջ, իրենց աւանդական ասպնջականութիւնը չեն խընայեր, սփոփարար ամէն միջոցներով։ Եօթը օրէ վերջ հովն ու ծովը թաչքեր ու հանդարտեր էին, ձմեռուան ճերմակ արեւը ծովի երեսին վրայ լուսթթախ կը ճառագայթէ եւ Սիփանի քովերէն փչող մեղմիկ հովը պատրաստ էր բարի ճամբիկ մը բանալու։ Նաւորդները ինքզինքնին գըտած, խոստովանած հաղորդած, հեղ մըն էլ գացին գուգուրելի իրենց հալամաչ նաւակը ու մեկնեցան՝ անապատականներու օղուրի երթաս բարոնները։ Բայց անոնցմէ մէկը մնաց, պատանեակը, Մարտօն, զոր մենք կը ճանչնանք։ Մարտօն Անապատ կուգար, ու հոն մնաց։ Թէպէտ իրրեւ անվարժ ծովու եւ ալիքի, ամէնէն շատ տառապած էր ու զարհուրած, բայց վանքը տեսնելով, տաճարը համբուրելով, մանաւանդ անապատականներու խնամքները վայելելով ճահիլ չուսով մըրաւ, մրդնտաւ։

Մուշ ԳԵՂԱՄ

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ

Պէնէտիքթէնները.— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ.—Պ. Չէմպրլէնի առաջարկութիւնները.— Տրալինի մէջ.— Ինքնաշարժ կառքեր.—Վիքթորիա իշխանուհին։

Լոնտոն, 23 յունիս.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երէկ, հարցապնդում մը եղաւ Տուէի Պէնէտիքթէնները ցրուելու խնդրոյն համար։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն սայսպէս պատասխանեց.

«Չեմ գիտեր թէ անգլիական հպատակներու պատկանող անձնական ստացուածքներ գրաւուած ըլլան Տուէի մէջ։ Խնդիր մը յարուցուեցաւ Տուէի անգլիացի Պէնէտիքթէններու հաւաքական սեպհականութեանց համար, բայց օրէնսգէտներու կարծիքին նայելով, իր կատարեալ հաւանութեամբը Ֆրանսայի մէջ հաստատուող համայնքի մը հաւաքական սեպհականութիւնը ֆրանսական օրէնքին ենթակայ է, եւ Անգլիա բնաւ իրաւունք չունի միջամտելու։ Բարիզի բրիտանական դեսպանին ծանօթ են գործին բոլոր պարագաները. կարելին ըրած է, որպէս զի անգլիացի Պէնէտիքթէններուն հետ լաւ վարուին։»

—Եօրքշայրի հանքագործներուն տարեկան գումարումը երէկ տեղի ունեցաւ. հարիւր հազար հանքագործներ մասնակցեցան։ Որոշում մը ընդունուեցաւ, որով գաղթային Նախարար Պ. Չէմպրլէնի առաջարկութիւնները մերժուեցան։

—Տրալինի քաղաքը հետզհետէ կը լեցուի ինքնաշարժ կառքի վարիչներով, կատարուելիք մեծ արշաւին համար։ Տեղւոյն եպիսկոպոսին մէկ գիրը կարդացուեցաւ բոլոր կաթոլիկ եկեղեցիներուն մէջ՝ յորդորելով արշաւանքին ներկայ գտնուելիք հանդիսականները որ նոյն օրը ոգելից ըմպելի բնաւ չգործածեն։

—Լոնտոնի մէջ զրոյց կայ թէ Էտուարտ Թագաւորին աղջիկը՝ Վիքթորիա իշխանուհին տակաւին կը զգայ ուրբաթ իրիկուան անկումին հետեւանքը։ Այդ օրը պարահանդէս կար Ուինտսորի դղեակին մէջ։ Իշխանուհիին չըջազգեստին ծայրը կառչեցաւ սպայի մը խթանին։ Իշխանուհին ինկաւ տախտակամածին վրայ եւ գրեթէ զգայազիրկ մնաց. պարահանդէսը իսկոյն ընդմիջուեցաւ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապին առողջութիւնը.—Կարտինալներու ժողովը.—Մտային կարողութիւնը։

Հռոմ, 23 յունիս.— Երէկ, կարտինալներու ժողովին ատեն, Լէոն ԺԳ. Պապը պահեցաւ իր սովորութեան համաձայն, ինչպէս քանի մը տարիէ ի վեր կ'ընէ յոգնեցուցիչ արարողութիւններէ ատեն։ Պապին շուրջը գտնուողները կ'ըսեն թէ իրիկուան արարողութիւնը բաւական յոգնեցուցած է զայն։ Երբ կարտինալներու անուանումէն ատեն, Պապը վաւաւակները բաշխեց տասնըվեց եպիսկոպոսներու, հազիւ կը լսուէին անոր արտասանած աղօթքները։ Հետաքրքրական է դիտել որ, երէկ, Պապը տեսնող կարտինալները եւ ուրիշ անձեր մեծ փոփոխութիւն մը չտեսան անոր դէմքին վրայ ու ձայնին մէջ, մինչդեռ յաճախ Լէոն ԺԳ.ի մօտ գտնուողները որոնք ամէն օր զայն կը տեսնեն, կ'ըսեն թէ մարմնական մեծ տկարութիւն մը ունի։ Հինգշաբթի օրը ամէնէն աւելի յոգնեցուցիչ պիտի ըլլայ Պապին համար, բայց հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին, որպէս զի Պապը չմասնակցի այն թափօրին՝ որուն ներկայ պիտի ըլլայ գահաւորակով։ Լէոն ԺԳ.ի քով թէեւ մարմնական տկարութիւն կայ, բայց միտքը կը պահէ իր ամբողջ զօրութիւնը։ Կարտինալները այդ պարագան շատ լաւ նըշմարեցին երէկ։ Պապը ուզեց իր գերագոյն իշխանութիւնը ցոյց տալ մոնսենեօր Վոլբինիի ձեռքէն առնելով այն թուղթը որուն վրայ գրուած էր իր ճառը. անոր վերջաւորութիւնը անձամբ կարդաց, վասն զի կարտինալներու անուանման բանաձեւը կը պարունակէր։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Լուպէ Լոնտոնի մէջ.— Պատրաստութիւնները.— Ֆրանսացի ճարտարագէտներ Անգլիոյ մէջ.— Ընդունելութիւններ.— Լոնտոնի քաղաքապետը։

Բարիզ, 23 յունիս.— Անգլիոյ արքունիքը եւ Լոնտոնի քաղաքը պատրաստութիւններ կը տեսնեն, արտասովոր պատիւներ ընծայելու Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Լուպէ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանատունը պիտի իջեւանէր, բայց նորոգութիւնները տակաւին աւարտած չեն։ Էտուարտ Թագաւորը, այդ առիթէն օգտուելով, փափաք յայտնեց որ Պ. Լուպէ Սէնթ-Ճէյմս պալատը իջեւանի, եւ Նախագահը հաւանեցաւ։ Գալով բրիտանական ազգին տրամադրութիւններուն, հետեւեալ երկու իրողութիւնները բաւական կը պարզեն անոնց վիճակը.— Ֆրանսայի պետական յիսուն ճարտարագէտներ անցեալ շաբթու Անգլիա գացին այցելելու Լոնտոնի, Մանչեսթրի եւ Լիվըրբուլի շինութիւնները։ Անոնց տրամադրութեանը տակ դրուեցաւ մասնաւոր կառախումբ մը որ ամէն տեղ առաջնորդեց ֆրանսացի ճարտարագէտները, ո՛ւր որ ուզեցին։ Ատոնց պետն էր Պ. Բըլթի ընդհանուր քննիչ կամուրջներու եւ խըճուղիներու։ Մանչեսթրի քաղաքապետը իր պաշտօնարանին մէջ սեղան մը տուաւ, ուր խիստ սիրալիր խօսքեր փոխանակուեցան։ Ֆրանսացիները զմայլած էին իրենց եղած այդ արտասովոր ընդունելութիւններուն համար։ Քաղաքապետը պատասխանեց.— «Դուք այնքան լաւ ընդունելութիւն ըրիք մեր Թագաւորին որ պարտաւոր պիտի մնանք ձեզի։» Ստորջ ալբերէ առնուած լուրի մը նայելով, Լոնտոնի լորտ-քաղաքապետը Լոնտոնի արհեստապետութեան եւ իր զգացումներուն արտայայտելու եղանակ մը փնտռելով սա բանաձեւը գտեր է.— «Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը պիտի ընդունինք ինչպէս ընդունեցինք Պ. Չէմպըրլէնը։» Ատիկա ակնարկութիւն մըն է այն խանդավառ ընդունելութեան որ գաղթային նախարարին եղաւ հարաւային Ափրիկէէն վերադարձին։ Անգլիոյ գլխաւոր քաղաքներուն կողմէ պատգամաւորութիւններ Լոնտոն պիտի երթան՝ իրենց յարգանքները մատուցանելու Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։

ՖՐԱՆՍԱ

Ռուսական ռազմափորձեր.— Ինքնաշարժ կառքեր.— Պ. Էտմոն Ռոսթան.— Վիքթոր Հիւկոյի տունը.— Օրէնսգէտ բըժիշկներ.— Ուսուցման նոր կազմակերպութիւն մը։

Բարիզ, 23 յունիս.— Նախարարաց Խորհուրդին այսօրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց նախարարը ծանոյց թէ Ռուսիոյ կայսրը կը հրաւիրէ ֆրանսական բանակին սպայակոյտին պետը՝ ներկայ գտնուիլ Ռուսիոյ բանակին ռազմափորձերուն, որոնք Զարսքոյէ-Սէլոյի մէջ պիտի կատարուին օգոստոս 10էն 20։

—Ինքնաշարժ կառքերու երթեւեկութեան համար նոր կանոնագիր մը պատրաստելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը այս առտու գումարեց իր առաջին նիստը։ Նախ դիւանը կազմեց։ Պ. Ժան Տիւբիւի նախագահ ընտրուեցաւ։ Յանձնաժողովը իր աշխատութեանց մասին կարծիքի փոխանակութիւն մը կատարելէ ետքը իր դիւանին յանձնեց հարցարան մը պատրաստել որ իր կատարելիք վիճաբանութեանց հիմը պիտի կազմէ։ Որոշեց նաեւ երեք մասնախումբեր կազմել, որոնց, առաջինը պիտի ուսումնասիրէ վարչական խնդիրները, երկրորդը՝ մասնագիտական եւ երրորդը՝ իրաւագիտական։

—Պ. Էտմոն Ռոսթան, երէկ, Հանրապետութեան Նախագահին ներկայացաւ՝ առաջնորդութեամբ Ակադեմիի դիւանին։ Պ. Ռոսթան, այսօր, այցելեց Վիքթոր Հիւկոյի բնակարանը որ թանգարանի պիտի վերածուի։ Կահաւորումները գրեթէ աւարտած են։ Բացումը պիտի կատարուի յունիս 30ին։

—Կրթական նախարարութիւնը վաւերացուց Բարիզի բժշկական կաճառին Խորհուրդին մէկ որոշումը որով օրէնսգիտական բժշկութեան եւ հոգեբուժութեան կաճառ մը կը հաստատուի. նաեւ Բարիզի համալսարանին Խորհուրդին մէկ որոշումը՝ բժշկական կաճառին մէջ վկայական մը հաստատելու՝ օրէնսգիտական բժշկութեան եւ հոգեբանութեան համար։ Ինչպէս յայտնի է, Երեսփ. Ժողովը 1899 յունիս 30ին որոշած էր որ կաճառներուն մէջ վերակազմէ օրէնսգիտական բժշկութեան գործնական ուսուցումը, հիմնականէն աւելի ընդարձակ հիմերու վրայ։ Կրթական նախարարութիւնն ալ, այդ որոշման համաձայն, դիմեց բժշկական վաւաղան կաճառներու՝ գիտնալու համար թէ ինչ փոփոխութիւններ անհրաժեշտ կ'ընծայէին օրէնսգիտական բժշկութեան աւանդումը համար։ Նոյն կաճառներն ալ քիչ մը վերը յիշուած որոշումները տուին, ինչ որ կը համապատասխանէ Երեսփ. Ժողովին կողմէ յայտնուած փափաքին։ Ուսուցումը սապէս պիտի կատարուի.— Մէկ կողմէ բուն իսկ օրէնսգիտական բժշկութիւն, տեսական ու գործնական, տարուան երկու վեցամսեաններուն։ Միւս կողմէ՝ օրէնսգիտական-հոգեբուժական բժշկութիւն որ պիտի աւանդուի մտային հիւանդութեանց մասնագէտի մը կողմէ՝ տեսական (առաջին վեցամսեային) եւ գործնական (երկրորդ վեցամսեային մէջ)։ Ֆրանսացի եւ օտար ուսանողներ պիտի հետեւին դասախօսութեանց։ Վկայականը պիտի տրըուի երկու վեցամսեայ շրջանէ մը եւ երկու մասի բաժնուած քննութենէ մը ետքը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մանճուրիա.—Ռուսեւչինական նոր համաձայնութիւն մը։

Բէքին, 22 յունիս.— Մանչուրիոյ եւ Նիու-Ջուանկի մասին Ռուսիոյ եւ Չինաստանի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացաւ որ երկու կողմերուն ալ գոհացում կը պատճառէ։ Չինկ իշխանը կը խոստովանի թէ իր եւ ռուս դեսպան Պ. Լէսարի միջեւ կատարուած բանակցութեանց վերաբերեալ յիշատակագիր մը անցեալ շաբթու Բեդերսպուրկ ղրկուեր է, ուր հիմա կը քննուի։ Ռուս կառավարութիւնը երբ իր հաւանութիւնը տայ, ուրկէ չի տարակուսիր Չինկ իշխանը, Մանչուրիոյ խնդրոյն գործադրութեան վերաբերեալ պայմանները պիտի ստորագրուին։ Չինկ իշխանը կը յայտարարէ թէ Ճապոնի կամ Անգլիոյ ո՛չ աջակցութիւնը պիտի ուզէ եւ ոչ ալ միջամտութիւնը։

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ

Կուսակցութեանց դիրքը.—Պայքարի պատրաստութիւններ.— Գաղթային նախարարը կը դիմանայ։

Լոնտոն, 22 յունիս.— Պ. Չէմպրլէնի մաքսային ծրագիրը կը շարունակէ զբաղեցնել հանրային կարծիքը. քաղաքական միջավայրերու մէջ գաղթային նախարարին առաջարկին վրայ միայն կը խօսին։ Քանի մը նախարարական մեծ լրագիրներ, որոնց գլուխը կը գտնուի Թայմզ, Պ. Չէմպրլէնի համակարծիք են։ Ուրիշ լրագիրներ, ինչպէս Սփեքթէյթըր, Տէյլի Մէյլ, եւն. կը վերապահեն իրենց կարծիքները։ Ընդհակառակը, բոլոր ազատական լրագիրները եւ միութենական մէկ քանի թերթեր ու հանդէսներ Պ. Չէմպրլէնի ծրագրին դէմ կը խօսին։ Թէեւ ամէնէն ազդեցիկ նախարարական լրագիրներէն ոմանք ուժ կուտան ծրագրին, բայց ատկէ չի հետեւիր թէ Պ. Չէմպրլէնի գաղափարակից եղող քաղաքական մարդիկ առանց վերապահութեան ընդունին գաղթային նախարարին առաջարկը։ Պ. Չէմպրլէնի կուսակիցներուն մէջ կան բազմաթիւ անձեր, որո՛նք կը պահանջեն մաքսի ենթարկել արտասահմանէն ներածուող բոլոր պերճանքի առարկաները, բայց կը հակառակին սննդեղէնի նախնական նիւթերուն վրայ դրուելիք մաքսերուն։ Արդ՝ այս կարծիքը ունեցող նախարարական երեսփոխաններ բազմաթիւ են։ Բայց ուրիշներ, ինչպէս Պ. Ռիչի, Սըր Միքայէլ Հիքս Պիչ ու Լորտ Կոշըն չեն ուզեր ազատ-փոխանակութեան խօսքը ընել։ Ազատականներէն գրեթէ ամէնքն ալ հակառակ են մաքսապաշտութեան, բայց անոնցմէ մէկ քանին, գործարանատէրերը մանաւանդ, կ'ուզեն որ պերճանքի առարկաները ու հիւսուածեղէն ապրանքները մաքսի ենթարկուին։ Հետեւաբար Պ. Չէմպրլէնի գործը դժուար պիտի ըլլայ, բայց կանխահաս կ'ըլլայ ենթադրել թէ, ինչպէս կարծուեցաւ, բնաւ չպիտի կրնայ իրագործել իր ծրագիրը։ Գաղթային Նախարարը շատ ճարտարօրէն կը չարժի. կը ջանայ նպաստաւոր շարժում մը առաջ բերել իր ծրագրին համար. բնաւ չընկրկիր այն խոչընդոտներուն առջեւ, որոնք պիտի ահաբեկէին նոյն իսկ իր խմբը ունեցող քաղաքական մարդիկը։ Կը կարծուի թէ Գերմանիոյ կողմէ Քանատայի հանդէպ բռնուած ընթացքն է որ Պ. Չէմպրլէնի ներշնչած է մաքսապաշտ գաղափարներ։ Քանատա առենէ մը ի վեր տարբերական մաքսեր դրած ըլլալով ի նպաստ մայր-երկրին, Գերմանիա փութով դիմեց փոխադարձ միջոցներու, քանակական արտադրութեանց վրայ մաքս դնելով։ Ասիկա շատ սրտնեղութիւն պատճառեց գաղթային նախարարին, որ ֆօն Պիւլով կոմսին ճառէն ի վեր, թունդ գերմանատեաց եղած է։ Մնաց որ, Պ. Չէմպրլէն կը խորհէր թէ Անգլիոյ հանրային կարծիքը լաւ աչքով պիտի դ'տէր հակադրերման ամէն անօրինութիւն, որովհետեւ Անգլիացիներուն կարծիքով, Գերմանիա ամէնէն ահարկու մրցակիցն է Մեծն-Բրիտանիոյ, առեւտրական հրապարակին վրայ։ Պ. Չէմպրլէն Ֆրանսայի դէմ չէ ուղղած բնաւ իր մաքսապաշտ ծրագիրը։ Անցեալ օր սա կարծիքը յայտներ է թէ Ֆրանսա բնաւ չպիտի վնասուի նոր ծրագրէն։ «Ընդհակառակը, ըսեր է գաղթային նախարարը, եթէ յաջողիմ, պիտի տեսնէք որ ա՛լ աւելի պորտօ պիտի խմենք քան Մօզէլի գինի։» Թէ՛ Պ. Չէմպրլէնի կուսակիցները եւ թէ հակառակորդները լուրջ պատրաստութիւններ կը տեսնեն պայքարը սկսելու համար, Լրագիրները լայն տեղ մը կը նուիրեն մաքսային ծրագրին քննութեան։ Մաքսապաշտ դաշնակցութիւններ կը կազմուին եւ ազատ փոխանակութեան հին դաշնակցութիւններ յարութիւն կ'առնեն։ Պետական մարդիկ, նախարարները, նախկին նախարարները պիտի քննադատեն նոր օրէնագիծը, որ հաւանաբար, ի վերջոյ Խորհրդարանին լուծումը առաջ պիտի բերէ մօտաւոր ապագայի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Երեսփ. ընտրութիւններ.— Ընկերվարականներու յայտարարութիւնը.— Կուսակցութիւններ։

Պերլին, 22 յունիս.— Երեսփ. ընտրութեանց վրայ բացուած վիճաբանութիւնները կարճատեւ դադար մը առին։ Սակայն բոլոր կուսակցութիւնները, մասնաւորապէս հանրավարական-ընկերվարական կուսակցութիւնը, գործօն կերպով կը կազմակերպեն իրենց ուժերը, երկրորդ ընտրութեան պատրաստուելու համար։ Ընկերվարականները սա յայտարարութիւնը հրատարակած են, անցեալ տարի Միւնիխի մէջ գումարուած համաժողովին որոշումներուն համաձայն.—

«Կուսակցութեան այն անդամները, որոնք երկրորդ քուէարկութեան ատեն ստիպուած պիտի ըլլան մեզի հակառակորդ եղողներուն քուէ տալ, միայն այն ընտրելիին պէտք է քուէ տան, որ պիտի աշխատի 1. Ի նպաստ պահպանման արդի երեսփոխանական ընտրութեան, 2. Ընդդէմ արդի մաքսերու յաւելման կենաց անհրաժեշտ ուտեստեղէններուն վրայ, 3. Ընդդէմ ամէն նոր մաքսի կամ արդի մաքսերու յաւելման՝ ժողովրդեան յատուկ սպառման նիւթերու վրայ։ 4. Ընդդէմ ամէն բռնաւոր օրէնքի (ինչպէս ընկերվարութեան վրայ դրուած օրէնքը) եւ արդի օրինական իրաւունքները սեղմելու դէմ եղած փորձերը. 5. Ընդդէմ ամէն նոր օրինագիծի, որ առնչութիւն ունի բանակին ու նաւատորմին հետ եւ նոր տուրքեր կը ծանրացնէ ժողովրդեան վրայ։ Այն պարագային մէջ երբ ոչ եւ է ընտրելի տրամադիր չըլլայ ընդունելու այս պայմանները, հարկ պիտի ըլլայ բոլորովին ետ կենալ քուէարկելէ։»

Արմատական կուսակցութիւնը, որուն պետն է Պարթ, ուժ պիտի տայ կղերական կամ ազգայնական-ազատական կուսակցութեան անդամի մը, ամէն անգամ որ ընկերվարական-հանրավարական ընտրելիի մը հետ պայքարի բռնուի։ Պ. Ռիխթէրի արմատական կուսակցութիւնն ալ, շատ պարագաներու մէջ, նմանօրինակ ընթացքի մը պիտի հետեւի։ Սակայն նկատի առնելով վերջերս արմատականներուն եւ ընկերվարականներուն միջեւ տիրող հակառակութիւնը, կարելի չէ ճշդիւ կանխատեսել թէ ի՛նչ դիրք պիտի բռնէ Պ. Ռիխթէր։ Պահպանողականները ընդհանրապէս ուժ պիտի տան այն ընտրելիին, որ ընկերվարականի դէմ կը գտնուի։ Ազգայնական-ազատականներու եւ կղերական կուսակցութեան անդամներուն բռնելիք դիրքը յայտնի չէ տակաւին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նաւատէրերու սէնտիքան.— Յածաւորակներու գրաւում.— Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը.— Սէնտիքային կործանումը։

Նիւ-Եորք, 22 յունիս.—Նաւատէրերու լուծուած սէնտիքային պահանջատէրերը Էլիզապէթ-Պօռթ եւ Ռիչմընտի նաւաշինարաններուն մէջ գրաւի տակ առնել տըւին երկու զրահապատ-յածաւորակներ որոնք ամերիկեան կառավարութեան հաշւոյն շինուած էին։ Կառավարութիւնը կարեւորութիւն պիտի չտայ այդ գրաւումին եւ սէնտիքան պատասխանատու պիտի ճանչնայ պայմանադրութիւններու տրամադրած դրամական հատուցումներուն, եթէ այդ յածաւորակները որոշեալ պայմանաժամին չյանձնուին։ Կ'ըսուի թէ սէնտիքային կործանումը առաջ եկած է իր նախագահին՝ Պ. Նիքսընի եւ պողպատի սէնտիքային նախագահ Պ. Շուապի միջեւ կատարուած չահու պայքարէ մը։ Պ. Շուապ նաւատէրերու սէնտիքային թողեր է Պէթլէհէմի իր պողպատի գործարանները՝ 160 միլիոն ֆր.ի, այսինքն արժէքին քառապատիկը աւելի։ Պողպատի այդ գործարանին մէջ կը պատրաստուին զրահի տախտակներ։ Այդ գումարը Պ. Շուապ պիտի վճարուէր արժէթուղթերով, որոնց համար կ'ուզէր գրաւի տակ առնել ամբողջ սէնտիքան՝ վնասելով միւս պահանջատէրերուն։ Այս վերջինները կը բողոքեն եւ երեւան կը հանեն Պ. Շուապի մեքենայութիւնը. նաեւ կ'ամբաստանեն Պ. Նիքսընը թէ ուզած է խիստ չափազանց գիներով նոյն սէնտիքային վաճառել նաւային շինութեանց ուրիշ ընկերութեան մը ձեռնարկը, որուն մէջ շահ ունի. միանգամայն թէ տարապայման գիներով արժէթուղթեր շրջաբերութեան հանած է՝ փոխելով հաշուեցոյցներուն թիւերը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Վեհ. Բեդրօ Գարաճորճեվիչ հեռագրաւ վեհ. Սուլթանին ծանոյց թէ Սերպիոյ կառավարութեան գահը բարձրացած է։

—Սերպիոյ դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը, երէկ, Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով՝ Ն. Բարձրութեան հաղորդեց նոր թագաւորին գահակալութիւնը։

—Սերպիոյ Գարաճորճեվիչ թագաւորը իր գահակալութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց բոլոր տէրութեանց։

Ներքին Լուրեր

ՍԻԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Սերպիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, հոլանտական դեսպանատան գործակատարը, Ռումանիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, Ռուսիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդը ու երկու ընկերները, ֆրանսական դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը, պապական նուիրակը ու առաջին քարտուղարը եւ դեսպանատուներէն յանձնարարուած երեսունըեօթը հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պոլսի կառավարիչ անուանուեցաւ Թօքատի նախկին կառավարիչ Պէքիր փաշա։

—Հիճազի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Նէճտի նահանգին նախկին մէքթուպճի Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.։

—Ռումէլի Պէյլէրպէյիի ատրիճան տըրուեցաւ տոքդ. Զամպաքօ փաշայի։ Միւթէմայիզի ատրիճան՝ Պաղտատի երեւելիներէն Բաչաճըզատէ Նաման էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ առողջապահական Խորհուրդին ընդհանուր քննիչ տոքդ. Տուքա փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեանց դիւանին երկրորդ միւմէյիզ Ալի Քէմալ պէյի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Սապահ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէէն.— «Ռումէլիի նահանգները գըտնուող օտար հիւպատոսները իրենց կառավարութիւններուն ղրկած ամէնէն վերջին տեղեկագիրներուն մէջ, նոյն նահանգներուն մէջ օսմ. կառավարութեան կողմէ գործադրուող որոշումներուն վրայ խօսելով, յայտարարած են թէ գոհունակութեամբ կը տեսնեն որ այդ որոշմանց շնորհիւ այսօր ամբողջ Ռումէլիի նահանգներուն մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։»

—Սէլանիկէն կը գրեն Թանի թէ, կ'ըսէ Սապահ, Ռումէլիի նահանգաց մէջ հունձքերը այս տարի նախորդ տարիներէն շատ աւելի առատ են եւ թէ օսմ. պաշտօնեաներուն կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ ամէն կողմ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ԿԱՐԱԳՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը պետական Խորհուրդին յանձնեց հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէս զի տեղական կարագները առողջապահական կանոններու համաձայն պատրաստուին եւ կարգ մը չահադէտներու թող չտրուի որ օտար նիւթեր խառնեն այդ իւղերուն մէջ, ինչ որ թէ՛ վաճառականութեան կը վնասէ եւ թէ հանրային առողջապահութեան։ Պետական Խորհուրդը այդ առթիւ պիտի խորհրդակցի հետեւեալ կէտերուն վրայ.— Նախ երկրագործները քաջալերել որ տեղական պէտքերու բաւականացող եւ գիտական պահանջումներու համաձայն կարագ պատրաստեն. նաեւ այդ առթիւ մեծամեծ դիւրութիւններ ընծայուին անոնց, յորդորել առաջնակարգ վաճառականները որ կարագի գործարաններ հաստատեն. պատրաստուելիք կարագներուն համար սպառման վայրեր գտնել. կարագները խարդախողները, տեղական վաճառականութեան վնասելնուն համար, պատժի ենթարկել. ատոնց այդ չահադիտութիւնը արգիլել։ Պետական Խորհուրդին նախագահը գրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ կարագի վաճառական Շէֆիք պէյը եւ Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին կողմէ ալ մասնագէտ անձ մը ղրկուի՝ կատարուելիք խորհրդակցութեանց մասնակցելու։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան առաջին քարտուղար, առջի օրը, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ նահանգին հանքերու ճարտարագէտ Արամ էֆ. կ'ըսէ Սապահ, Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչին կողմէ պաշտօնէ դադրեցուցուած է եւ պիտի դատուի։ Մինչեւ որ դատը աւարտի, հանքային գործերը պիտի վարէ նահանգին անտառներու քննիչը։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ պաշտօնարաններուն հրահանգ տրուեցաւ որ մէկ պաշտօնարանէն միւսին ուղղուած գրութեան պատասխանը շուտով տրուի, որպէս զի գործերը յապաղումներու չենթարկուին։

ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը ծանոյց ամէն կողմ հոգ տանիլ փողոցներու մաքրութեանը, յարելով որ անստատող պաշտօնեաները խստիւ պիտի պատժուին։

ԼՈՒՑԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Օսմ. դրամատէրերէ ոմանք ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն խնդրեցին՝ Կ. Պոլսոյ մէջ լուցկիի գործարան մը հաստատելու համար։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՆԵՐ.— Սիմիոնաքի էֆ. Սինիոսօղլը երկու հազար հինգ հարիւր ոսկի նուիրեց Գայսէրիի Ռոտոքանաքիոն կղերական վարժարանը վերաշինելու համար։

ՕԹԷԼՆԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը կ'ըսէ Մոնիթէօռ, իմանալով Ղալաթիոյ օթէլներէն մէկին մէջ վերջերս պատահած գողութեան դէպքը, հրամայեց խստիւ գործադրել օթէլներու հսկողութեան վերաբերեալ օրէնքը. Նաեւ, եթէ հարկ ըլլայ, նոր օրէնք մը պատրաստել, որուն համաձայն խստիւ գործադրուի օրէնքին այն տրամադրութիւնը թէ օթէլի տէրերը պարտաւոր են ժամանակին ոստիկանութեան իմաց տալ իրենց օթէլները իջեւանող անձերուն անունները։

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ.— Մայիս 20էն մինչեւ յունիս 5 Կ. Պոլիս ժամանած են 11,297 գէվէրճէք, 9,875 գարաման, 475 մարիա եւ 862 այծ, որոնք մսավաճառներուն ծախուած են 6 1/2, 6 5/8 եւ 4 7/8 ղրուշի։

ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԸ.— Հռոմէն առնուած լուրերու նայելով, Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ պիտի կարգուի մոնսէնեօր Զէքէթթէլլի։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ վերատեսչութիւնը, ինչպէս ծանուցեալ էր, Մեծ-Եպարքոսէն արտօնութիւն խնդրած է օդային կազ հաստատելու Արնավուտքէօյի եւ Պէպէքի մէջ։ Տօլմա Պաղչէի Կազարանը երբեմն քաղաքապետութեան վարչութեանը տակ գտնուելուն համար, նոյն պաշտօնարանէն տեղեկութիւն ուղղուեցաւ թէ նախնական մնացորդին շրջանակը Վօսփորի մինչեւ ո՞ր եզերքը կ'երկարի եւ ո՞րքան լապտերներ պիտի հաստատուին։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ մէջ կառուցուած բժշկական վարժարանի նոր շէնքին շինութիւնը, կայսերական հրամանով, պիտի աւարտի մինչեւ կայս. գահակալութեան տարեդարձին օրը, եւ այն ատեն պիտի կատարուի պաշտօնական բացումը։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ իր նիստերը, ամառուան արձակուրդի հետեւանքով, դադրած են մինչեւ յառաջիկայ հոկտեմբերի առաջին ուրբաթ օրը։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութեան համար ծանուցուեցաւ թէ որոշուած է վերահաստատել Գումգաբուի, Եէնիգաբուի, Սամաթիոյ, Մաքրիգիւղի ու Այաստեֆանոսի գիծը եւ թէ նաւամատոյցները քննել կուտայ։ Ֆէննիքները տեղեկագրեր են որ նաւամատոյցները երկաթէ շինելու է, որպէսզի կարենան տոկալ։ Մախսուսէի վարչ. Խորհուրդը ընդունելի դատած է այդ առաջարկութիւնը, որոշելով միանգամայն շոգենաւային այդ երթեւեկութիւնը յառաջիկայ տարի հաստատել, մինչեւ որ աւարտին նաւահանգիստներուն շինութիւնը։

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ.— Պրիւսէլի օսմ. նախորդ դեսպան Գարաթէօտորի էֆ.ի 6136 ղրուշի հանգստեան թոշակ յատկացուեցաւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ յունիս 10ին եւ 11ին ժանտախտէ դէպք չէ պատահած։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ կառավարիչ Հաճի Ասաֆ փաշա իր պաշտօնատեղին ժամներ է։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկրագործական վարժարանին շերամաբուծութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ Գալֆաեան Նշան էֆ.։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ.— Ինչպէս կ'երեւայ հրատարակուած ծանուցումէն, Օսմ. Պանքային շահաբաժինը 13 շիլին է՝ այսինքն 16.50 ֆրանք։ 1901ին այդ շահաբաժինը 10 շիլին էր եւ նախորդ տարին ալ 12։ Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ ո՛րքան կարող ձեռքեր կը վարեն Օսմ. Պանքան որ իր դիրքով Եւրոպայի սեղանաւորական ամենէն կարեւոր հաստատութիւնն է եւ խիստ օգտակար սատար մը՝ Թուրքիոյ թէ՛ ելեւմուտքին եւ թէ առեւտուրին։ Մաքսային ու ձկնարանի փոխառութեանց քոնվէրսիոնի գործողութեանց յաջողութիւնը ամէնէն փայլուն ապացոյցն է Օսմ. Պանքային յարաճուն զարգացման։

ՊԱՐՏՔԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ.— Օսմ. արժէթուղթ ունեցող անգլիացիները, առջի օրը, գումարում մը ունենալով Լոնտոնի մէջ տեղեկացեր են՝ օսմ. հանրային պարտքի միացման ծրագրին։ Յանձնաժողով մը կազմեր են՝ տեղեկագիր մը պատրաստելու որ մօտերս կատարուելիք գումարումի մը պիտի ներկայացուի։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.— Յունաց Պատրիարքարանը գրեց եկեղեցիներու թաղական Խորհուրդներուն, թող չտալ որ խեղանդամութիւն կեղծող կարգ մը անձեր եկեղեցիներուն դուռները կենան, մուրալու համար։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ երեքշաբթի գիշեր անձրեւախառն սաստիկ փոթորիկ մը ծագեր է։ Հովը անլուր սաստկութեամբ փչեր է կէս ժամու չափ։ Փողոցները ողողուեր են, սակայն վնաս մը չէ պատահեր։ Չորեքշաբթի գիշեր ալ յորդահոս անձրեւ տեղացեր է։ Այդ միջոցին քանի մը տեղ կայծակ իջեր է. աղջիկ մը այնքան վախցեր է որ երկու ժամ զգայազիրկ մնացեր եւ հիմա ականջները խուլցած են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ նախկին նախարարներէն Պ. Նաչէվիչի համար կ'ըսուի թէ նորէն Կ. Պոլիս պիտի գայ։

—Բէօսթէնտիլի, Րատոմիրի եւ Տուպնիցայի կողմերը, գրեթէ ամէն օր, մէկ-երկու դատարկապորտներ ձերբակալուելով Սոֆիա կը ղրկուին, եւ անկէ ալ զանազան տեղեր կը վտարուին։

ԲԵՐԲԵՐԸ.— Անատոլի նահանգներէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, ցորենի ու գարիի նոր բերքերը խիստ գոհացուցիչ վիճակ մը ունին։ Րումէլիի նահանգներուն եւ մանաւանդ Էտիրնէի մէջ տեւական անձրեւներէն գարին կը վնասուի. հինգ-վեց օր առաջ թէեւ գարիները հնձուած են, սակայն անձրեւները աշխատութեանց արգելք կ'ըլլան։ Երկրագործները չկրնալով ընդունելի նմոյշներ ներկայացնել, գոհացուցիչ առեւտուր չի կատարուիր։

ԱՋԱՊ-ԳԱԲՈՒԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Մոնիթէօռի մէջ կը կարդանք.— «Ծովային Նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Աջապ-Գաբուի կամուրջին վիճակին վրայ որ անմիջական նորոգութեան պէտք ունի։ Այդ կամուրջը արկածի մը հետեւանքով վնասուեցաւ ճիշդ նաւերու անցնելու տեղէն եւ առժամաբար նորոգուեցաւ։ Միակ կամար մը կայ ամէն տեսակ նաւերու Ոսկեղջիւր մտնելու եւ կամ անկէ դուրս ելլելուն համար, որով թէ՛ յապաղումներ կը պատահին եւ թէ արկածներ տեղի կ'ունենան, ինչպէս մէկէ աւելի անգամներ ծանուցուած է։»

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ առտու Ախըռ-Գաբուի առջեւ ընկղմեցաւ աղիւս բեռցած մաւունա մը, վասն զի բեռը չափազանց ըլլալով ջուր առաւ։ Մէջը գտնուող չորս հոգի թէեւ ծովը ինկան, սակայն չորս կողմէն հասած անմիջական օգնութիւններով ազատուեցան։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Յունիս 24ին Լոնտոնի մէջ գումարուած Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովը որոշած է 13 շիլին, կամ 16.25 ֆր. եւ կամ 71.50 ղչ. ոսկեդրամ շահաբաժին վճարել 1902ի տարեշրջանի համար։ Վճարումները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, Կ. Պոլսոյ, Լոնտոնի եւ Բարիզի մէջ, ինչպէս նաեւ Օսմ. Պանքային մասնաճիւղերուն մէջ, 45 թիւ կտրոնին փոխարէն։ 2—5

ՇԸՄԻԶՃԸՒ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 399
Կանանց համար ճերմակեղէններու եւ բրդեղէններու ցուցադրութիւն։
ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱՒՈՐ ԵՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԵՐԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐ

Օրուան խնդիրը, Բերայի Թաղային շրջանակներուն մէջ, Նշան էֆ. Գաղաղեանի կողմէ նուիրուած 3000 ոսկիի գումարին գործածութեան եղանակն է։ Սկիզբները զրոյց շրջեցաւ թէ մտադրութիւն կայ Էսաեան վարժարանի շէնքին վրայ յարկ մը բարձրացնել՝ հոն փոխադրելու համար Արհեստանոցը, եւ այս վերջինին յատուկ շէնքն ալ (Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ) յատկացնել Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանին։ Բայց այս ծրագիրը անհետեւանք թողուեցաւ։ Հիմակ, կը խորհուի ընդարձակ շէնք մը կառուցանել Բերայի Արհեստանոցին կից գտնուող ածխավաճառի, ատաղձագործի եւ ուրիշ խանութներուն տեղ, եւ այդ շէնքը երկու մասի բաժնելով՝ մէկ մասը յատկացնել Կեդր. Վարժարանին եւ միւս մասը վարձու տալ՝ իբր աբարդըման։ Խնդիր է սակայն թէ այդչափ ընդարձակ շէնք մը 3000 ոսկիով կրնա՞յ կառուցուիլ։ Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը դիտել կուտայ թէ 10,000 ոսկի հազիւ կը բաւէ, որուն 3000 ոսկին միայն պատրաստ ըլլալով՝ պակաս 7000 ոսկին Կալուածոց Սնտուկէն հայթայթել հարկ պիտի ըլլայ։ Միւս կողմէ, Բերայի եկեղեցին ո՛չ միայն պիտի կորսնցնէ փլցուելիք ածխավաճառի, ատաղձագործի եւ միւս խանութներուն տարեկան 300 ոսկի վարձքը, այլեւ ծախսուելիք 7000 ոսկիին տոկոսը։

Ուստի, Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը առաջարկած է որ Թաղ. Ժողովին հետ խառն նիստ մը գումարելով, այս խնդրոյն վրայ կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարէ։

Շէնքը ընելու համար, 3000 ոսկիի նուիրատուութիւն մը արդիւնաւորելու համար՝ 7000 ոսկի ալ ծախսելը այնչափ գործնական խորհուրդ մը չէ եւ Կեդր. Վարժարանը Ղալաթիայէն Բերա փոխադրելու համար՝ նիւթական այսքան մեծ զոհողութիւն մը ընել չարժեր։

Կարելի չէ՞ր արդեօք որ այս շինութեան ծրագիրներուն մէջէն պզտիկ բաժին մըն ալ հանուէր Տօլապ Տէրէի խարխուլ դպրոցին վերանորոգման որ քանի մը հարիւր ոսկիի միայն կը կարօտի եւ ուր յաճախող աղքատիկ տղոց երախտագիտութիւնը գոհունակութիւն պիտի պատճառէր բարեսիրտ նուիրատուին՝ Նշան էֆ. Գաղաղեանի։

Կրօն. Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ կարդացուելով Սղերդի Առաջնորդ Տ. Փառէն Վ.ի տեղեկագիրը, գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ։ Կարգ մը լատին եկեղեցականներ այդ կողմերը երթալով իրենց հոգեւոր պաշտօնը յաջողցնելու համար աշխարհիկ միջոցներու կը դիմէին այնպէս որ պահ մը բաւական թուով անձեր դաւանափոխ եղած էին։ Տեղապահը տեղական իշխանութեան դիմում ընելէ յետոյ, Պատրիարքարան ալ գրած էր։ Այս մասին Պատրիարքարանէն ալ դիմում եղած էր, որուն համեմատ Սղերդ զեկուցում ըլլալով, այդ դաւանափոխութեան պատճառները քննուեր են տեղական իշխանութենէն եւ վերջ տրուեր է դիմումներուն։

—Արմաշի Միաբաններէն Տ. Աղան Ծ. Վ. Արծրունի որ տակաւին Հիւանդանոց կը գտնուի, մօտերս իր ծննդավայրը՝ Ակն ղրկել որոշուած է, օդափոխութեան համար։

—Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունի, երէկ, օդափոխութեան համար մայրաքաղաքս եկաւ։ Առաջնորդ Սրբազանը, երէկ, այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարքին, իր բնակարանին մէջ։

—Դատաստանական Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ յաջողեցաւ հաշտութիւն գոյացնել այր եւ կնոջ մը միջեւ որոնց անհամաձայնութիւնը բաւական կնճռոտ կերպարանք մը առած էր։ Զբաղեցաւ նաեւ ամուսնական վեց խնդիրներով՝ որոնցմէ մէկին համար պարենագին որոշում տալով՝ տեղեկագրեց Ս. Պատրիարքին։

—Ս. Պատրիարքը վաղը առաւօտ Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ կատարուելիք հոգեհանգստեան պաշտօնին պիտի նախագահէ, եւ այս առթիւ նոյն գերեզմանատունը թաղուած Զուղայեցի Յակոբոս Կաթողիկոսին (հոգեւոր Տէրոջ) կենսագրութիւնը պիտի ընէ իր քարոզին մէջ։ Նոր Զուղայեցի Կաթողիկոսը՝ Կոլոտ եւ Շղթայակիր Պատրիարքներու ժամանակակից ու ընկերակիցն եղած է, եւ երկու անգամ Պոլիս եկած է Էջմիածնէն։ Այս հանդէսը աւելի փառաւոր ընելու համար Ն. Սրբազնութիւնը Բերայի Թաղ. Խորհուրդին եւ աւագերէցին ինչ ինչ հրահանգներ տուած է։ Հոգեհանգստեան արարողութեան ներկայ պիտի գտնուին Բերայի բոլոր քահանաները եւ Բերայի ու Տօլապտէրէի վարժարաններուն երկսեռ աշակերտները, որոնք Վեհ. Կայսեր ձօնեալ Թուրքերէն եւ Հայերէն երգեր պիտի երգեն։

—Յարութիւն էֆ. Ասլանեան որ՝ առանց անդամակցելու Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան՝ կարեւոր ծառայութիւններ կը մատուցանէ, այս անգամ ալ մասնաւորապէս կը զբաղի Նոր կառուցուելիք շէնքին վերաբերեալ կարգադրութիւններով։ Ասլանեան էֆ. երէկ իր հետ առնելով պետական ճարտարապետ Պ. Վալօրին՝ Հիւանդանոց գնաց եւ անոր կարծիքը հարցուց ճարտարապետ Լեւոն էֆ. Կիւրեղեանի պատրաստած յատակագծին վրայ որ նշանակուած է ցիցերով։ Պ. Վալօրի չա՛տ գեղեցիկ ու նպատակայարմար գտաւ Կիւրեղեան էֆ.ի բլանը եւ այս առթիւ նպաստաւոր կարծիք յայտնեց Յարութիւն էֆ. Ասլանեանի մէկ մտադրութեան մասին, այն է՝ Նոր շէնքին կցել ապակեպատ մաս մը՝ հիւանդներու նիստուկացին եւ շրջագայութեանը յատկացուած։ Պ. Վալօրի այցելեց նաեւ Հիւանդանոցի այն մասը՝ ուր հաստատուած է Ջրաբաշխ ջեռուցիչ մեքենան զոր Ասլանեան էֆ. վերջերս բերել տուած էր Անգլիայէն։

—Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնը վերջերս վազֆ կալուածի մը վաճառման խնդրոյն համար Վարչութեան դիմած ըլլալով, Խառն Ժողովը այս առթիւ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարեր է Ազգ. Հաստատութեանց սեպհական բոլոր կալուածներու վիճակին վրայ, եւ յատուկ նիստի մը մէջ այս մասին խորհրդակցելով՝ ապահովութեան պատշաճ կերպ մը գտնել հարկ դատեր է։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Տարտանէլի ազգ. վարժարանի երկու վարժուհիները հաւաքական խնդրագրով մը կը յայտնէին թէ վարժարանին տեսչին պատճառաւ իրենք ալ պաշտօնէ դադրեցուցուած են, անցեալ ամսոյ մէջ, առանց բանաւոր պատճառի մը եւ իրենք կարօտութեան մատնուած են եւ այդ մասին տնօրինութիւն մը կը խնդրէին։ Խորհուրդը նկատելով որ Կազմ. Կանոնագրին 41րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, տարւոյն ընթացքին մէջ, կարելի չէ առանց ամենածանր պատճառի արձակել ուսուցիչ մը իր պաշտօնէն եւ ուսուցչական մարմնոյն մէջ փոփոխութիւններ միայն մեծ արձակուրդի ատեն կրնան կատարուիլ, պատճառաբանելով սակայն փոփոխութեան պէտքը, որոնց բացատրութիւն պահանջել այս մասին Տարտանէլի Թաղ. Խորհուրդէն եւ անկէ վերջ տնօրինել կարեւորը։— 2. Ինչպէս վերջերս Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ տեղի ունեցած գումարման մը մէջ՝ որոշուած էր Կազմական կանոնագրին վերաքննութիւնը, Խորհուրդը ձեռնարկեց այդ աշխատութեան եւ նախնական քննութենէ մը անցուց նոյն կանոնագրին Ա. յօդուածէն մինչեւ Դ.ը եւ շարունակութիւնը վերապահեց յառաջիկային.— 3. Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ ներկայ տարւոյ շրջանաւարտից քննութեան վերաբերեալ ինչ ինչ կարգադրութիւններով։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յարութիւն էֆ. Տ. Յակոբեանի ընդ. Օր. Զարուհի Յ. Նիքօթեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 100 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցին Խաչատուր էֆ. Նրէլէկեանի։

* * *

(Շար. եւ վերջ մայիս ամսի Նուիրատուութեանց։)

Մայիս ամսոյ մէջ ներկայի թղթի հասոյթն եղած է 1850 ղրուշ։

Զարմայր էֆ. Ծիմարտախօսեան 12 հատ պարսէգի գանիֆէ, ի Բարիզ բնակեալ բարեպաշտուհի տիկին մը 2 ոչխար եւ 2 քազէվի բրինձ (34 քաշ), Յարութիւն էֆ. Շէքէրճեան 30 թէնէքէ մածուն (158 քաշ), բարեսէր ոմն 482 քաշ գդում, Բերա Չօպանօղլու փուռէն Կիրակոս էֆ. Ալթըբարմաքեան 196 քաշ հաց, Նոյն փուռէն Պետրոս էֆ. Չըթըրեան 50 քաշ հաց, Նոյն փուռէն Սիմոն էֆ. Խեմչէկեան 50 քաշ հաց, բարեսէր ոմն 1 էգաժէռ՝ ձեռքով բանուած, տեարք Եավրուեան-Խաչգուլեան ըստ սովորութեան 8 քաշ թէյ, բարեպաշտ տիկին մը 2 հատ սեղանի սփռոց, Միջագիւղցի Փօլիկ հանըմ 6 հատ սկուֆա (ձեռագործ), Օր. Նազինէ Ա. Գաբամաճեան 1 հատ Ս. Սկիհի ծածկոց, բժիշկ Սիմէոն Շահնազարեանց իր հեղինակած «Հայոց թեմական հոգեւոր դպրոցներու կանոնագրութեան նախագիծը» 2 օրինակ, բարեսէր ոմն 1 գաւռուկ, բարեսէր ոմն 2 քաշ ձէթ, բարեսէր ոմն 1 կրօգա կօշկի ներկ, բարեսէր ոմն 200 դրամ ասըլպէնտ, բարեսէր տիկին մը 1 աքաղաղ։

—Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց, որոնք իրենց բարի սովորութեան համաձայն, մայիս ամսոյ մէջ եւս Հիւանդանոցս այցելելով, անձնուիրաբար ածիլած են պատսպարեալները։—Պաղչէ Գաբուէն՝ Ստեփան աղա Թոփճեան եւ Ներսէս աղա Յարութիւնեան, Պալի Փաշայէն՝ Արմենակ աղա, Գում Գաբուէն՝ Աղաճան աղա, Սամաթիայէն՝ Համբար աղա Յարութիւնեան եւ Համբար աղա Հալէպլեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՆԱԶԻԿ ԷՖ. ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ

Երեք-չորս ամիսներէ ի վեր Ռոտոսթօ կը գտնուի ծանօթ ատամնաբոյժ Նազիկ էֆ. Պալպալեան։ Ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ դարմանելու եւ նորեր շինելու կամ լեցնելու մասին ցոյց տուած ճարպիկութիւնն ու ճաշակը արուեստին պահանջումներուն համաձայն է. այս գովելի յաջողակութիւնը իր հեզ բնաւորութեան միացնելով՝ յիշեալ Տօքթորը մեծ համակրութիւն գրաւած է քաղաքիս մէջ. բոլոր իրեն դիմող յաճախորդները գոհ մնացած են։ Յիշեալ Տօքթորին մեր քաղաքը առժամապէս գտնուելէն թող փութան օգտուիլ բոլոր պէտք ունեցողները։ Մենք ալ մեր անձին վրայ գործնականապէս փորձելով պարտք կը զգանք այս տողերով հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնելու յիշեալ Տօքթորին։ 3—3

Ռոտոսթօ Տ. Պ.

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԷՇԹԱ, 26 Յունիս.— Երէկ, Երեսփոխանական Ժողովին մէջ, Պ. Պարապա անկախութեան կուսակցութեան անունով պարզեց այն պատճառները, որով Նոյն կուսակցութիւնը ուզած էր այս արտասովոր գումարումը. Նաեւ թէ ընդդիմադիրները կ'ուզէին խնդրել որ նախարարական տագնապին ատեն կայսրը Բէշթա գտնուի՝ հունգարական պետական անձնաւորութեանց հետ խորհրդակցելու։ Երեսփոխանը յայտարարեց թէ ընդդիմադիրները միշտ կը պնդեն իրենց պահանջումներուն վրայ՝ ազգային բանակին նկատմամբ ըլլալիք զիջողութիւններուն համար, եթէ ոչ հիմա՝ Քուէն-Հետէրվարի կոմսին հետ կնքուած համաձայնութենէն ետքը, այլ մօտերս, զինուորագրութեան օրինագծին վիճաբանութեանց առթիւ։ Պ. ֆոն Զէլ մերժեց Պ. Պարապայի ըսածները թէ թագաւոր-կայսրը Աւստրիացիներուն հետ խորհրդակցելով կը կարգադրէ Հունգարիոյ գործերը. յարեց թէ հունգարական գործերու մասին միշտ Հունգարիոյ պետական մարդերուն հետ կը խորհրդակցի։ (Ծափահարութիւններ)։ Զանազան ատենախօսութիւններէ ետքը Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց պահպանել առաջուան որոշումը թէ յաջորդ նիստը նոր դահլիճին կազմութենէն ետքը միայն տեղի ունենայ։

—Քուէն-Հետէրվարի կոմսը այս իրիկուն Վիէննա պիտի երթայ՝ նոր դահլիճին անդամներուն համար իր առաջարկութիւնները մատուցանելու թագաւոր-կայսեր։ Նոր նախարարները հաւանօրէն վաղը երդում պիտի ընեն։ Նոր դահլիճը երեքշաբթի օրը պիտի ներկայանայ Երեսփ. Ժողովին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրեմտենպլաթ կ'իմանայ թէ Հունգարիոյ նախարարութիւնը արդէն կազմուած է։ Բոմվարի զօրավարը պատերազմական նախարար պիտի ըլլայ եւ Թասիլօ Ֆէյէթէթից կոմսն ալ երկրագործական։ Նախորդ դահլիճին միւս բոլոր անդամները կը պահեն իրենց պաշտօնները։ Քուէն Հետէրվարի կոմսը թէ՛ նախարարապետ եւ թէ ներքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ։

ՀՌՈՄ.— Երեսփ. Ժողովը այսօր շարունակեց վիճաբանիլ երեք նախարարութեան կողմէ եղած յայտարարութիւններուն վրայ։ Քանի մը ատենաբաններ խօսելէ ետքը Պ. Ծանարտէլլի պարզեց իր պաշտօնավարութեանը միջոցին ըրածները եւ բացատրեց իր ծրագիրը։ Նախարարապետին խօսքերը հաւանութեան նշաններով եւ ծափահարութիւններով ընդունուեցան։ Պ. Վիլլայի առաջարկած օրակարգը զոր Պ. Ծանարտէլլի ընդունեց, քուէարկուեցաւ 177ի դէմ 257 ձայնով։ Արդ արդիւնքին վրայ շատերը շնորհաւորեցին Պ. Ծանարտէլլին։

ՔԻԼ.— Վիլհէլմ կայսրը ներկայ գտնուեցաւ ամերիկեան դեսպանին կողմէ տրուած հացկերոյթին։ Ներկայ էին նաեւ Հայնրիխ իշխանը, ֆոն Պիւլով կոմսը, Թիրբից ծովակալը եւ ամերիկեան նաւաբաժնին ծովակալները ու սպաները։ Կայսրը ու դեսպանը ջերմագին բաժակաճառեր արտասանեցին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Վիլհէլմ կայսրը հեռագիր մը ուղղեց Ռուզվէլթ նախագահին, ըսելով որ ամերիկեան մարտանաւին Քիլ այցելելուն առթիւ, առիթը ունեցած է հրամանատարը շնորհաւորելու՝ նաւին մեծ առաւելութեանը եւ անոր քաջարի նաւաստիներուն լաւ ընթացքին համար։

ՊԷՐԼԻՆ.— Մինչեւ հիմա համեմատական ընտրութեանց արդիւնքէն կ'երեւայ ընկերվարականները 16 աթոռ շահած եւ 5 աթոռ կորսնցուցած են։ Կեդրոնը 2 շահած ու 6 կորսնցուցած է։ Ազատական-ազգայնականները՝ 13 ու 7։ Պահպանողականները՝ 9 ու 7։ Լեհերը 2 շահած են։ 18 քուէարկութեանց արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։

—Վերջին լուրի մը նայելով, ընտրուած են 20 պահպանողականներ, 12 կեդրոնի կուսակցութենէն, 44 ազգայնական-ազատական, 25 ընկերվարական եւ այլն։ Վաղը երկու համեմատական ընտրութիւններ պիտի կատարուին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 26 յունիս.— Երեսփ. Ժողովը շարունակեց վիճաբանութիւնները՝ կիներէ բաղկացած կրօնական միաբանութիւններու խնդրած արտօնութեան մասին։ Բուռն վիճաբանութենէ մը ետքը, նախարարապետ Պ. Քոմպ միջամտեց եւ անտեսելով որ մեծամասնութիւնը կը վարանի, վստահութեան խնդիր յարոյց։ Արտօնութեանց մերժումը քուէարկուեցաւ 269ի դէմ 285 ձայնով։

ՎԻԷՆՆԱ.— Հունգարիոյ դահլիճը հետեւեալ կերպով կազմուեցաւ.— Կոմս Հէտէրվարի՝ նախարարապետ, Պ. Լուքաչ ելմտական, Պ. Մասից՝ կրօնական եւ կրթական, Տարոմի՝ երկրագործական, Պ. Օսէք՝ Խրուաթիոյ նախարար, Պ. Բըլոց՝ դատական, Պ. Լանկ՝ առեւտրական եւ Պ. Բալօվարի՝ ազգային պաշտպանութեան։

ՊԷՐԼԻՆ—Կատարուած 83 երեսփոխանական ընտրութեանց վրայ 25 աթոռ շահեցան ընկերվարականները։

ՀՌՈՄ,—Խորհրդարանին մէջ Պ. Ծանարտէլլի 84 ձայնի մեծամասնութիւն շահեցաւ առժամեայ ելմտացոյցին վրայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ցորենի գիները շատ բարձրացան այսօր, գէշ հունձքերու մասին առնուած լուրերու պատճառաւ։ Դէպի 87.50 կը բարձրանայ հասարակ բռնուած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 13 Յունիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	85	03 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	85	06 1/2
Ամէնէն վար գին	»	85	00 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	129	25
Ամէնէն բարձր գին	»	129	62
Ամէնէն վար գին	»	129	23
ԲԱՑՈՒՄ 14 Յունիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	85	01
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	129	12
Շիրքէթի Խայրիէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Դօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Դօմ. Ապահ. Ընկ.		4	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		1	70
» պարտաթուղթ		481	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		498	—
Թրանսվալ		119	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	50
Լավրիոմ		80	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		18	40
« պարտաթուղթ «		320	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	06
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Տօլ էմէքլիոյ	»	90	10
Քլիմէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Յունիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		91	63
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		61	—
» » » Գ. բաց.		31	87
» » » Գ. զոց.		31	87
Օսմանեան Պանքա		14	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		43	—
» Մօնօբօլ		45	—
Պուլկարական 1888		95	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105	25
Բօմինիալ		102	—
Թրանսվալ		4	75
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	33 3/4
ԲԱՐԻԶ, 26 Յունիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	60
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	32	52
զոց.	»	32	40
» » » Բ.	»	61	80
» » » Գ.	»	34	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	607	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	130	75
Օսմ. մաքսատուն	»	468	—
Օսմ Ռէժի	»	385	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1100	—
Իտալական Ռանթ	»	104	10
Սպանիական արտաքին	»	89	82
Թրանսվալ	»	119	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	130
Դրամագլուխ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 26 Յունիս			
Ռուպլը	ֆր.	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	132	40
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255
ՎԻԷՆՆԱ, 26 Յունիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	50
Րումէլիի երկաթուղի	»	123	25
Օսմ. Ռէժի	«	254	—
ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Յունիս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		32	12
Րումէլիի երկաթուղի		129	25

Աշխարհիս
լաւագոյն
ակռայի
փոշին
130.—

ՏՈԿՈՒՆ ՖԷՍԵՐ
Կը յանձնարարենք Շըլինը գործարանի ֆէսերը, որոնք մինչեւ վեց ամիս ո՛չ անձրեւէ եւ ոչ քրտինքէ իրենց գոյնը չեն փոխեր։ Կաղապար ձրի եւ գիները չափաւոր։ Չափու վրայ եւ պատրաստ։ Պահճէ Գաբու, փուռի կից, թիւ 6։ 1—12

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Գ. ՎԻՕԹՕՆՏԻ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 25 Սանթա-Մարիա եկեղեցիին քով։
Սոյն վաճառատան մէջ յառաջիկայ յունիս 9/22էն սկսեալ դիւրամատչելի գիներով պիտի ծախուին մետաքսեղէն, բըրդեղէն եւ բասմանթըրիի ու պօնէթըրիի վերաբերեալ ամեն կարգի ապրանքներ։
ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 7—12

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible])
Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամոզութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին Ժ.Դ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրոնները որոնք գանձուած չեն իրենց պայմանաժամէն մինչեւ վեց տարի։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Սնտուկին պիտի մնան յիշուած պարտաթուղթերուն 14 թիւ այն կտրոնները, որոնց պայմանաժամը կը սկսի 1897 սեպտ. 1/13ին, եթէ չգանձուին մինչեւ 31/13 սեպտեմբեր 1903

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Հանր. Պարտքի թուղթերէն ունեցողներուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. հրովարտակի Ե. յօդուածին 5րդ համարին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրոնները որոնք գանձուած են Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ չգանձուին մինչեւ 31/13 սեպտ. 1903։ 12—16

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԵՐ
Շէնքերու Ներսին եւ դրսին մասերու
ինչպէս եւ զգեստներու յատուկ
Աժան, տոկուն, հոտ չունին, դիւրագործածելի, կրակի եւ ջուրի կը դիմանան
Պոլսոյ մէջ միակ կեդրոնատեղին՝
Կալաթա, Ինայէթ խան, Թ. 80
16—26 Գ. ՍԱՀԷՄՍԱՆ

ԱԼԷՄՏԱՀ ՕՆՆԻԿ
Երկար տարիներէ ի վեր «Ալէմտահեան եղբարք» անունով ընկերակցաբար հաստատած մեր դերձակի վաճառատունը բաժնած ըլլալով, ընկերներէն զատուելով Բերա, մեծ պողոտայ, Վենետիկ փողոց թիւ 5 աբարթըմանի դերձակի վաճառատան մէջ իմ անուամբս եւ հաշւոյս կը շարունակեմ դիւրամատչելի գիներով, վերջին նորաձեւութեանց եւ յաճախորդներու ճաշակին համեմատ չափի վրայ հագուստներ պատրաստել։
Այն անձանց որոնք մեծագումար վճարումներ ընելով հանդերձ դարձեալ ճաշակնուն համաձայն զգեստներ չկրնալ ձեռք ձգելնուն կը գանգատին, կը յանձնարարենք ուրեմն Ալէմտահ Օննիկ էֆէնտի յիշեալ վաճառատունը որ իր ապրանքները Եւրոպայէ լաւագոյն եւ վստահութեան արժանի գործատուններէն կը հայթայթէ, ինչ որ բոլոր յաճախորդներու ճաշակին ու նորաձեւութեան պայմանները կը գոհացնէ լիովին։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուգակցեալ դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինայէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ՄԵՆՖԱԱԹԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Պա Իրատէի Սէնիյէի հազրէթը Բատիշահի իմալ օլունմըշ տըր:

Ինչպու քեաղըտ Ֆրանսաներն էն մէշհուր սիկարա քեաղըտը ֆապրիգալարընտան «Ժօզէֆ Պարտու»նըն իմալաթխանէսինտէ եափըլմագտա վէ էղ հէր ճիհէթ մէմալիքը օսմանիյէտէ սարֆ ու իսթիհլաք իտիլէն քեաղըտլարա ֆայգ պուլունմագտա տըր:

Թէրքիպի չէրաիթը սըհհիյէյի հաիզ օլտըղը վէ բիրինճ վէ քէթէն իլէ պիր մըգտարտա մէվատտը Թէաֆիյէն մատտէյի հավի պուլընտըղը պատէնթ Թանլը Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սէնէ 319 Թարիխլի Թաստիգնամէսիյլէ իսպաթ իտիլմիշ տիր:

Ինչպու քեաղըտ իւչ նէվէ այրըլըպ պիրինճի նէվ 150 եափրագտան իպարէթ օլարագ եիրմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եափրագ օլարագ օն բարայա վէ իւչիւնճի նէվ 80 եափրագտան իպարէթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվ գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվտէ աթգսանար վէ իւչիւնճի նէվտէ եիւզ եիրմիշէր քեաղըտ պուլունմագտա տըր:

Գութուլարըն վէ քեաղըտլարըն գաբագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը գօմիսիօնը ալիսինին մէօհրի պուլունմագտա տըր:

Պութիւն պիր գութու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվտէն 100տէ 15, իքինճի վէ իւչիւնճի նէվտէն 100տէ 10 թէնզիլաթ իճրա օլունըր:

Մահալը իմալ վէ ֆիւրուխթը Սթամպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Բիւյիւք Խամալ Բաչա խանընտա 7 նումէրօ տըր:

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց Թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան: Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քրէտի Լիօնէ:

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕ[illegible]

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու ու լ դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր Ճնէյ
Ա. ՀԻՐՄԻՐՁ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՌԷՊՊԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը. գործակալութեան գրասենեակը: 524

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56.

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին:

ԼԱ ՆԵՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը: 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ արեւելեան բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ ոչ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ գրաւման, ճամբորդութեան, մահուան պատճառներուն և պատերազմի, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի ատեն: Արեւելեան բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխառութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետաձգումի ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխառութեանց գումարները արդէն նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ կ'արտօնէ վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջն [illegible] ապահովագինները 5 էն 100 տոկոսով հաշուի գերծ վճարելով. մէկ տարեկան ընելէ յետոյ եղածանց կորուստ չկայ: Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար [illegible] ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է: Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել:

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս Հով[illegible] խան
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԹՈՔԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԴԷՄ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ

Թոքական ախտի դէմ նախազգուշութեան միայն ճամբայ մը կայ. այն է մարմինը միշտ կենսական զօրութեամբ պահել որոնք դրութեան կենսական զօրութիւն, առողջութիւն և դիմացողութիւն տալով կրնայ ըլլալ:

SCOTT'S EMULSION

Շիշերու վրայ այսօր ուշադրութիւն ընել պետք է: 21

աշխարհիս մէջ ամենալաւ "ուժէլիք—դեղ" է. որ շուտով առողջութիւնը կը վերականգնէ և երակներու մէջ նոր հարուստ արիւն կը տարածէ:

Եթէ կազմութիւնը կատարեալ առողջութեան մէջ չէ և բարակցաւի առաջին նշանները երեւան կ'ելլեն. ինչպէս տեւողական դալկութիւն, թէթեւ սակայն թելաթար հազ, գիշերները սաստկացող քրտնութիւն և ախորժակի կորուստ են. ժամանակ վատնելու չէ, մէկէն Ըսգօթի Բաղադրութիւն առնելու է. Թանկ դեղն է որ կրնայ մարդս առողջութեան և զօրութեան վերականգնել և այս եզելութիւնը գործնականապէս կը տեսնուի վասնզի հազարաւորներ տեսածեն և կը տեսնեն:

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կատարելապէս անուշահամ է, ախորժակը կենդանացունէ, և մարսողութիւնը կ'աճապարէ: Հիւանդութեան սերմը կը մեռցնէ և շուտով մարմինը կը զարգացնէ: Ըսգօթի Բաղադրութիւն ընդմիշտ այս տեսնուած նշանով վաճառական փաթեթի մը մէջ կը գտնուի:

Բոլոր դեղագործներէն և դեղավաճառներէն կը ծախուի:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբբօ	3607	Գոնկօ	2906	Կռօմօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաբֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբիօ	1735
Արիոսթօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սթէբօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գայրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրագօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կըդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Ալէքսօ շոգենաւը, նաւապետ Պէնկամ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է: Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի Յուլիս 5ին:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ

Թիւ 23—24. Քէչէճեան Մէւէթ խան. Ղալաթիա. 77

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 30ին Պիրէնէ, Մարսիլիայէն,
Յուլիս 6ին Սիռիաք Անատ. եզերքէն:

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 1ին Պիրէնէ, Սամսոն Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռոսիսք
» 7ին Սիռիաք, ուղ. Մարսիլիա:

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար:

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 75 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Պ. [illegible] Քօֆ Հանէ [illegible] 516 Թ. ՌԸՊՕՒ

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	218
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Բէր[illegible], ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի Յուլիս 4ին:

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor

Մէյմէնէթի խան, Թիւ 6, 7, 8. Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց: 25

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

- Եշ. 10/23 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
- Դշ. 11/24 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապլուս-Շամ.
- Դշ. 11/24 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի:
- Եշ. 12/25 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ:
- Եշ. 12/25 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
- Ո.-ր. 13/26 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
- Շբ. 14/27 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօր ին:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրժինիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ռոմանեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրօմ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրինթիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Բրըթինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մէնձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մաքսատան հին տեղը

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գօրսոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Մեմնոն	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Տարսօթէս	2500	Կրիչէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
1·4 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ:

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (76)

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ՏԸՒ ԲՈՒԱԿՕԲԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Է

Կոմսուհին բժիշկին ձեռքէն առնելով ապարանջանը, սկսած էր հետաքրքրութեամբ զննել զայն:

—Տօքթէօրին բաժին պէ՞տ է, հարցուց կոմսուհին, աչքերը սեւեռելով Մաքսիմի վրայ: Այս յիշատակը կնոջ մը կողմէ՞ նուիրուած է ձեզի:

—Չպիտի հաւատաք խօսքիս, եթէ ըսեմ որ գոհարավաճառէ մը գնած եմ զայն, պատասխանեց Մաքսիմ, ջանալով ժպտիլ:

—Այդ կնոջ երդուա՞ծ էք միշտ ձեր վրայ կրելու:

—Ո՛չ, ըսաւ Մաքսիմ անմտօրէն:

—Ուրեմն ներեցէք որ խորհուրդ մը տամ ձեզի: Խնամով պահեցէք այս ապարանջանը, ու կորսնելու վտանգին մի ենթարկէք զայն... մանաւանդ ուրիշի ձեռք մի անցընէք զայն: Ինչ պիտի ընէիք եթէ վար դնէի այս ապարանջանը:

Խեղճ երիտասարդը կարմրեցաւ մինչեւ ականջները եւ քիչ մը ուշացուց իր պատասխանը. բայց բաւական ճարտար պատասխան մը գտաւ:

—Տիկի՛ն, ըսաւ զուարթօրէն, եթէ վար դնէք զայն, իրաւունք պիտի ունենամ խորհելու թէ այդ ապարանջանը գրաւելով սիրոյ յայտարարութիւն ըրած կ'ըլլաք ինծի: Երբեք մարդու մը հասկցնել թէ նախանձոտ էք իր անցեալին նկատմամբ, զայն սիրելու խոստովանութիւն կը նշանակէ:

Կոմսուհին սարսռաց, ու շող մը անցաւ իր աչքերուն մէջէն:

Միշտ ձեռքին մէջ կը գտնուէր ապարանջանը, եւ տրամադիր չէր երեւար զայն վերադարձնելու:

Մաքսիմ փուշերու վրայ կը զգար ինքզինքը, թէեւ կը ջանար պաղարիւնութիւնը չկորսնցնել:

Տօքթ. Վիլլակոս կը դիտէր տիկին Նալթան, մեծապէս հետաքրքրուողի երեւոյթ առած այդ փոքրիկ միջադէպէն:

—Իրաւունք ունիք, պարո՛ն, պատասխանեց վերջապէս կոմսուհին. ինքզինքնիդ կը խաբէք: Եւ ապացուցանելու համար թէ ոչ ոք կը սիրեմ, ահաւասիկ ձեր ապարանջանը:

Մաքսիմ իսկոյն գրպանը դրաւ ապարանջանը. Պ. Վիլլակոս կէս կատակ կէս լուրջ շեշտով մը ըսաւ.

—Իրաւ որ շատ բարի էք, կոմսուհի: Շատ կիներ կը ճանչնամ, որոնք զայն ետ դարձնելէ առաջ իրենց պայմանները պիտի առաջարկէին: Եթէ ես ձեր տեղը ըլլայի, Պ. Տօրժէրի վրայ պարտք կը դնէի ամսոյ մը չափ ամէն օր գալ եւ զինավարժութեան ու ձիավարութեան դաս տալ ինծի:

—Այդ պարտաւորութիւնը շատ քաղցր պիտի ըլլայ, գոչեց Մաքսիմ, որ իր զուարթութիւնը վերստացած էր:

—Կ'ընդունիմ ձեր խօսքը, ըսաւ կոմսուհին աշխուժով, եւ կը յուսամ թէ ճշմարիտ բարեկամ մը պիտի ըլլաք ինծի համար: Արդէն իսկ էք, այնպէս չէ՞:

Մաքսիմ խանդավառ շարժում մը ըրաւ:

—Ուրեմն կ'ըլլաք ինծի ընկերանալ, Պուլոնեի անտառը պտոյտ մը կատարելու համար, յարեց կոմսուհին այնպիսի ժպիտով մը որ Մաքսիմի գլխէն աւելի զօրաւոր գլուխ մըն ալ պիտի դարձնէր: Կ'ըսեն թէ լիճերը արդէն իսկ սառած են. խօլ փափաք մը ունիմ չմշկելու:

Այս յեղակարծ առաջարկը բարեբաղդաբար Մաքսիմի յիշեցուց թէ պարտականութիւն մը ունէր կատարելիք, այն է սիրային վտանգաւոր մոլորանքէ զերծ պահել Ալիսը. դէշ պիտի ըլլար զանցառու գտնուիլ իր այդ պարտքին մէջ:

—Ներեցէք, տիկին, ուրիշ առթիւ բարեբաղդ պիտի համարէի ձեզի ընկերանալ, բայց այսօր ժամադրութիւն մը ունիմ, որուն անպատճառ ներկայ պիտի գտնուիմ, ըսաւ Մաքսիմ, շփոթահար:

—Ապարանջանին տէ՞ր կնոջ հետ, հարցուց կոմսուհին:

—Ոչ, կ'ապահովցնեմ ձեզ. բայց...

—Պարոնին ժամադրութիւնն ալ Պուլոնեի անտառին մէջ է, գոչեց բժիշկը:

—Օ՜հ, ուրեմն բնաւ պատրուակ չունիք մերժելու իմ առաջարկս, յարեց տիկին Նալթա. կը յայտարարեմ թէ ընդմիշտ պիտի գժտիմ ձեզի հետ, եթէ երբեք առանձին պտոյտ կատարել տաք ինծի: Սակայն վստահ եղէք որ երկար ատեն վար չպիտի դնեմ ձեզ: Իմ սահնակս լծել պիտի տամ, հոն պիտի հետեւիք ինծի հետ, լիճերը պիտի երթանք, եւ ինչ պիտի բաժնուիք երբոր հաճոյ թուի ձեզի: Որոշուեցաւ, այնպէս չէ՞: Մէկտեղ կը տանիմ ձեզ: Ժամու մը չափ ինծի կը պատկանիք... տօքթէօր, խնդրեմ, Պ. Տօրժէրը մատենադարան առաջնորդեցէք, անոր համբերութեանը չպատռելու համար, մինչեւ որ հագուիմ: Շատ շուտ պիտի հագուիմ.

Մաքսիմ այդ առաջարկը մերժելու ատեն չունեցած, կոմսուհին հանդերձատուն խոյս տուաւ: Մաքսիմ առանձին մնաց Պ. Վիլլակոսի հետ, որ առանց այլեւայլի հարցուց.

—Է՛հ ուրեմն, ի՞նչպէս կը գտնէք յաճախորդուհիս:

—Հետզհետէ հրապուրիչ կը գտնեմ զայն:

—Ինչ որ կը նշանակէ թէ սկզբան տգեղ գտած էք զայն: Այդ մասին ապահով էի թէ կարծիքնիդ պիտի փոխէիք ընդհուպ: Կոմսուհին՝ առաջին ակնարկով՝ անհաճոյ կը թուի միշտ, բայց քառորդ ժամուան մը մէջ կը հմայէ բանիմաց մարդիկը: Ցեղադարձ բաղխում մը կը կոչեմ ատիկա: Ինչ որ շատ աւելի հազուադէպ է, կոմսուհիին հաճոյ թուիլն է, եւ ես ապահով եմ թէ դուք շատ հաճոյ թուեցաք անոր: Կոմսուհիին աչքերուն մէջ կարդացի ձեզի նկատմամբ զգացած համակրութիւնը. կ'երդնում թէ տարապարտ պիտի ըլլար չպատասխանել անոր կանխաշնորհներուն:

—Իրաւ որ շատ բարեացակամ կը գտնուի, ինչ ախորժելով: Այնքան ձախաւեր գտնուեցայ... ու այդ ապարանջանին միջադէպը ա՜յնքան ծաղրելի էր:

—Ապարանջա՞նը մի. Ներկայացման քլուն է անիկա, ինչպէս կ'ըսեն թատերական լեզուով... այն քլուն՝ որուն կառչեցաւ այն շահագրգռութիւնը զոր տիկին Նալթա ցոյց կու տայ ձեզի նկատմամբ: Կոմսուհին զգայնիկ պատմութիւններէն կ'ախորժի, եւ ահա, մէկ անգամէն վէպի մը հերոսը դարձաք:

—Ոչ ձերինին, տօքթէօր:

—Օ՜հ, բանէ մը մի վախնաք: Կոմսուհին զրահապատուած է սիրոյ դէմ. ձեր բարեկամութեան միայն կը տենչայ:

—Այդ մասին համոզում գոյացուցած եմ, բայց բարեկամութենէն մինչեւ սէր՝ ճամբան լպրծուն է. կը վախնամ որ անգամ մը թափ առնելէ յետոյ՝ չկարենամ ինքզինքս բռնել զառիթափին վրայ:

—Օ՛ն, ձեզի պէս Բարիզցի մը այդքան շուտ չի սիրահարիր կնոջ մը: Ընդունեցէք ձեզի ընծայուած բարեկամութիւնը, ու ապահով եղէք թէ լաւ պիտի գտնէք զայն: Դրաւ կը դնեմ որ պիտի գայ օր մը երբ շնորհակալ պիտի ըլլաք ինծի, ձեզ տիկին Նալթայի ներկայացնելուս համար: Մինչեւ որ կոմսուհին հագուի, երթանք դիտելու արուեստի առարկաները:

Մաքսիմ իր բոլոր ընելիքը յայտնած էր, որով աւելորդ կը թուէր այլ եւս պնդել: Պ. Վիլլակոսի հետեւեցաւ, որ զինավարժութեան սրահէն դուրս ելլելու համար, այն դրան ճամբան բռնեց, ուրկէ ներս մտած էր:

(Շարունակելի)